Ч. 58 (14.690). Львів, четвер 17. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona g-tówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—18 АРКУШІВ ДРУКУ.

Польща вислала ноту до Литви.

У польській пресі появилася вістка, що польський уряд вислав до литовського уряду ноту з домаганням негайно увійти у нормальні взаємини та наладнати граничні конфлікти.

Посол СССР заявив буцімто литовському міністрові закордонних справ, що на випадок збройного конфлікту з Польщею Литва не може рахувати на большевицьку поміч.

БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ НЕВДОВОЛЕНІ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИМ ІНЦИДЕНТОМ.

Як подає ПАТ, недавній інцидент на польсько-литовському кордоні викликав невдоволення у Ризі, Ревалі й Гельзінках; це — мовляв — може ослабити співпрацю балтійської антанти. Деякі фінські часописи підкреслюють, що Латвія й Естонія остерігали Литву, щоб вона не анґажувалася проти Польщі.

СТАНОВИЩЕ ЛИТВИ.

Литовський уряд ще не заняв ніякого становища у справі конфлікту; литовські півофіційні кола не привязують до нього більшої ваги.

Прикордонні гарнізони скріплено військами з Ковна.

Промова Гітлєра і Зайс Інкварта у Відні.

У вівторок передполуднем на площі Героїв Зайс-Інкварт виголосив промову, в якій повитав Гітлєра як творця нової Німеччини та зложив йому чолобитню.

„Східна Мархія (Остмарк) вернулась до Німеччини, утворено німецьку національну державу"

— заявив він.

Опісля виступив **Гітлєр**, що у своїй промові підкреслив ролю Австрії в рамах Німеччини та зложив подяку всім борцям за німецьку соборність.

Аншлюс назвав Гітлєр найбільшим осягом.

15.000 ВІЙСЬКА І 500 ЛІТАКІВ ДЕФІЛЮЄ.

В 14. годині Гітлєр зложив вінок на могилі австрійських героїв, опісля приняв дефіляду 15-тисячних німецьких і австрійських військових та поліційних частин.

Над містом перелетіло коло 500 німецьких військових літаків, здебільша великих бомбовиків.

ВИЇЗД ГІТЛЄРА ДО МІНХЕНУ.

В год. 17.22 виїхав Гітлєр літаком, якому товаришило 5 інших машин, до Мінхену, де причалив у 19. годині.

Говорять, що Мінхен стане тепер столицею Німеччини.

МАДЯРСЬКІ ГРАТУЛЯЦІЇ З НАГОДИ АНШЛЮСУ.

Мадярський посол у Берліні відвідав міністерство закордонних справ та іменем свого уряду зложив Гітлєрові побажання з нагоди аншлюсу, який перейшов без проливу крови.

Рівночасно він повідомив, що мадярський уряд замінює своє посольство у Відні на генеральний консулят.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР ЗАПЕВНЮЄ ГІТЛЄРА ПРО СПІВПРАЦЮ АВСТРІЙСЬКИХ КАТОЛИКІВ.

Німецьке інформаційне бюро подає: Віденський архиєпископ кард. Інніцер відвідав учора Гітлєра в готелі „Імперіяль" та **висловив йому радість з нагоди зєдинення Австрії з Німеччиною і запевнив його, що австрійські католики будуть активно співпрацювати над розбудовою Німеччини.**

Присилайте передплату!

Sygn. VI. 1. Pr. 53/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. L. Malicki, Sędziowie: S. O. J. Niementowski i d-r J. Locker w sprawie sygn. VI. 1. Pr. 53/38 konfiskaty czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 11. lutego 1938 r. nr. 31 rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 17. lutego 1938 sygn. IX. So. Pr. 54/38 o zatwierdzenie dokonanej dnia 10. II. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w treści umieszczonych w nim artykułów: 1) p. t. „Gen. Żeligowśkyj i Mytrop. Szeptyćkyj" w ustępie od słów „polskoji" do słów „Polityky" i od słów „mowczały" do słów „uriadu". 2) p. t. „Światojurśka Hora musyt' pity w tiń" słowa „polak Zagurśkyj"; 3) w artykule „w Halyczyni" na str. 4. szpalta trzecia, 4 wiersz od dołu mieszczą się znamiona przestępstwa z art. 154 § 1 i 2 k. k. na posiedzeniu niejawnym dnia 18. lutego 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego postanowił: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. W treści inkryminowanych ustępów artykułów umieszczonych w wymienionym wyżej czasopiśmie nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. — Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Bartków, w. r. Za zgodność L. Janowicz, kier. sekr.

Odpis. Sąd Apelacyjny we Lwowie, Wydział III karny w sprawie karnej prasowej dotyczącej konfiskaty nr 31 czasopisma „Dilo" z dnia 11. lutego 1938 z powodu umieszczonego tam artykułu p. t. 1) „Gen. Żeligowśkyj i Mytrop. Szeptyćkyj" od słów „polskoji" do słów „polityki" i od słów „mowczały" do słów „uriadu", 2) Światojurśka Hora" — słowo „Polak" i następne, 3) oraz o... słowa na str. 4 szpalta trzecia, 4 wiersz od dołu — rozpoznając zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 18. lutego 1938, Sygn. VI. 1. Pr. 53/38, uchylające konfiskatę powyższego artykułu — na posiedzeniu niejawnym w dniu 3. marca 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Apelacyjnego postanowił: uwzględnić zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, zaskarżone postanowienie w odniesieniu do artykułu p. t. „Światojurśka Hora" w ustępie między słowami „sotnyk-audytor" a słowem „autor" — w ten sposób zmienić że słowa te zawierają w sobie znamiona przestępstwa z art. 15 k. k., że zatem zarządzona przez Starostwo Grodzkie we Lwowie dnia 10. lutego 1938 L. Pol. B. 5/3/22/38 konf. konfiskata odnośnego artykułu jest usprawiedliwiona — i wydać Sądowi Okręgowemu we Lwowie polecenie dokonania dalszych czynności z konfiskatą połączonych. Natomiast Sąd Apelacyjny postanowił nie uwzględnić zażalenia Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie odnośnie dalszych ustępów, których konfiskatę uchylono i postanowienie Sądu Okręgowego w tym względzie zatwierdzić. Uzasadnienie. O ile chodzi o użyte w art. „Światojurska Hora" słowa — Sąd Apelacyjny dopatrzył się w nich znamion wyst. z art. 152 k. k. Autor artykułu, opisując przejścia wojenne z r. 1915 wymienia nazwisko i narodowość jednego z audytorów armii austriackiej i jego zachowanie się, usiłując przez to w sposób pogardliwy wyszydzić Naród Polski, na co wskazuje niewątpliwie treść całego artykułu. W tym zatem wyrażeniu mieszczą się znamiona wyst. z art. 152 k. k. Odnośnie do zatwierdzonej części zaskarżonego postanowienia — Sąd Apelacyjny nie dopatrzył się w nich znamion przestępstwa i zatwierdził zaskarżone postanowienie z uzasadnienia w nim przytoczonego. — Zuhrzycki, w. r. Medyński, w. r. D-r Dworzak, w. r. Za zgodność (pieczęć nieczytelna) Kier. Sekretariatu.

Латка на самоуправній ноші.

ПРОЄКТ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ ДЛЯ ШІСТЬОХ НАЙБІЛЬШИХ МІСТ.

Варшава, 14. березня 1938.

Польське законодавство про територіяльну самоуправу кульгає від самого початку своєї появи. Пануюча довший час комісарщина і закони про комунальну самоуправу довоєнних держав, частинно зновелізовані польськими законами та президентськими й міністерськими розпорядками, у практичній інтерпретації комісарів очевидно не викликували ентузіязму серед громадян. Фактично цілу самоуправу прибрала у свої руки державна адміністрація, а на селі то й органи державної поліції; староста став її невідкличним диктатором і з неї самої лишилась тільки тінь.

Не покращало й тоді, як на основі закону з 23. березня 1933. р. про частинну зміну територіяльної самоуправи переведено уніфікацію в ділянці важніших громадських постанов і взагалі у цілій самоуправній будові громади, волости, міста і повіту. Оголошено численні виборчі реґуляміни та кількастепенну посередність виборів — усе те з метою, щоб громадянина якнайбільше держати осторонь від безпосереднього впливу на хід самоуправних справ.

Мету здебільша осягнено, зокрема коли в 1933-34 вислід самоуправних виборів під старостинським покровом дав таку композицію, що нікого і ніяк не могло вдоволити. Про нас, українців, і не згадувати. Сільським громадам на ділі відобрали самоуправу, передаючи громадські справи війтові і волості, а разом з ними теж і приходи з громадського добра й майна, і то протизаконно. Створено величезний — майже зправила нам національно чужий і ворожий бюрократичний самоуправний апарат, що став сліпим оруддям старости, якого поставлено також у проводі повітової самоуправи. В дійсности усунено майже в цілости — якщо йде про сільські низи і повіти — громадянську ініціятиву, бо всюди без виїмку та у всіх справах слідно волю старости. А коли згадаємо ще нерідкі зловживання, яких допустилися старости в ріжних повітах Польщі саме в характері керманичів самоуправи й опинились за те у вязниці, як звичайні злочинці, то й пошана до теперішньої територіяльної самоуправи не могла вийти надто велика.

Проти сучасної самоуправи і законів, що на них вона спирається, заявилося все українське громадянство та представники УПР в законодатних установах. Піднесено домагання обмежити старостинську всевладу, що на практиці показалась не дуже доцільною, та поширити компетенції сільської громади, а в Галичині ще й скасувати волости. Залунало на вічах і в пресі загальне домагання цілковито скасувати постепеність при виборах до волосних, повітових і воєвідських рад, так, щоб кожний виборець у пятиприкметниковому голосуванні сам безпосередньо вирішував про особу, що має засідати в дотичній самоуправній раді.

Неприхильно — і то дуже — до теперішньої територіяльної самоуправи поставилось і польське село, яке домагається основної зміни в демократичному дусі усіх законів з цієї ділян-

ки. Це гасло лунає всюди і наприклад польські людовці з нагоди минулорічного серпневого страйку висунули його як перше на чоло своїх домагань до уряду.

Та урядові кола мабуть не дуже взяли собі до серця майже однодушне домагання своїх селянських мас. Не зачинають від перебудови самоуправи села, волости, повітового міста чи повіту, щоб дати змогу місцевим зацікавленим громадянам виявити творчу ініціятиву та конструктивну працю. Тут буде все по старому, бо уряд і не думає сьогодні про якісь зміни у низах територіяльної самоуправи.

Зате є проєкт змін у статуті міста Варшави, Кракова, Львова, Лодзі, Познаня та Вильна. Нас інтересує передовсім проєкт виборчої ординації тому, що він торкається і Львова, тому йому присвятимо дещо нашої уваги.

У Львові обовязує міський статут з 14. жовтня 1870. р. з пізнішими змінами, як теж і зі змінами, що їх увів закон з 23. III. 1933. р. про частинну зміну територіяльної самоуправи. На місце давньої галицької виборчої ординації, обнятої другою частиною згаданого вище міського статуту, обовязують постанови цитованого щойно польського закону та окремого виборчого реґуляміну. Сьогодні Львів має 72 радних, вибираних в окремих виборчих округах на основі пятиприкметникового виборчого права з окремих виборчих ліст.

Ця виборча система чомусь урядові не припала до вподоби, тому й маємо новий його проєкт. Число міських радних підвищує цей проєкт з 72 до 76, причому тільки 46 радних мають вибрати в окремих виборчих округах три- до осьмимандатових на підставі зголошення найменше 200 виборців дотичної округи з числом кандидатів найменше подвійним, а найбільше потрійним, як число мандатів округи. Виборами керує головний виборчий комісар і він устійнює зголошені листи. Реклямаційну процедуру щодо вписання або невписання виборців переводить окружна комісія і вона провіряє та устійнює вибір радних і їх заступників. Голосування відбувається в обводових комісіях.

Крім 46 радних зі загального голосування є ще 30 радних, що виходять з виборів станових і професійних організацій та товариств. А саме по двох радних вибирають Палати: 1) Адвокатська і Нотаріяльна (спільно) і 2) Лікарська; по одному 3) Аптикарська; 4) Інжинірська і 5) Лікарсько-Дентистична; надто 6) Промислово-Торговельна Палата — 4; 7) Ремісничa — 2 і 8) усі товариства власників нерухомостей у місті — 2. Всіх радних від тих організацій буде 15, других 15 радних вибирають професійні союзи і товариства, що діють в економічному й культурному інтересі фізичних та умових працівників. Право голосу мають тільки ті, що були членами професійних союзів і товариств дня 1. січня того року, коли розписано вибори до міської ради.

Для активного права голосування у загальних виборах є вимога в засаді однорічного замешкання. Кандидатів зголошують управи Палат, або на спільному засіданні управи всіх дотичних союзів і товариств, що їм признано право вибору радних. Касується комуляція голосів, як було досі, і виборець може відтак один голосувати на стільки радних з тої самої листи, скільки вибирається в дотичній окрузі. Обчислення вибраних переводиться системою Д' Гондта.

Дня 9. ц. м. відбулося засідання спеціяльної соймової комісії для міської самоуправи під проводом віцемарш. Подоського, на якій референт згаданого проєкту пос. д-р Дух мотивував обширно зміни, що їх він проєктує увести в урядовому проєкті виборчої ординації. Засаднича зміна полягає в тому, що понри радних зі загального голосування уводить він радних кооптованих, замість радних з станових Палат і професійних союзів та товариств. У Львові на загальне число 75 радних має припасти 60 радних зі загальних виборів в округах одно- до пятимандатових і 15 радних з кооптації, яких вибирають радні, вибрані загальним голосуванням на свому першому засіданні. Кандидатів в окрузі може зголосити 50 виборців, а при кооптації 4 радних. Голосувати можна на кандидатів з ріжних лист, а не, як досі, тільки з одної листи. Вміжці між урядовим проєктом і проєктом референта д-ра Духа є та ріжниця, що останній дає цілість виборчої ординації, а урядовий проєкт покликується тут і там на дотичні постанови закону з 23. березня 1933. р. і містить строгіші критерії щодо активного виборчого права від урядового. Подробиці виборчої техніки поминаємо як несуттєві.

Як перший з промовців у загальній дебаті забрав голос пос. д-р Ст. Баран і в ширшому мотивуванні спротивився і одному і другому проєктові, заявляючись за повним збереженням виборів усіх міських радних у загальному і безпосередньому голосуванні. В тому самому дусі говорило і кількох дальших промовців поляків. Дискутантам при загальній дебаті відповів у більше як одногодинній промові віцеміністр Корсак, прохаючи комісію приняти урядовий проєкт виборчої ординації.

Шлях, що його вибрав уряд, недоцільний і — що більше — непотрібний. Самоуправа у вичислених шістьох найбільших містах може істнувати і з дотеперішньою виборчою ординацією, тому зголошений проєкт є лише непотрібною латкою на міській самоуправній ноші.

Зате основні зміни потребує цілість територіяльної самоуправи, щоб вона перестала бути попелюшкою в руках державної адміністрації. Санацію дотеперішньої т. зв. самоуправи слід зачати від низів, але саме цьому противиться рішуче теперішній режим всупереч якнайрішучішому домаганню населення.

Після цілогодинної дискусії у пізних вечірніх годинах предсідник комісії піддав під голосування внесок, щоб відкинути урядовий проєкт і над ним взагалі дальше не дискутувати. Іншими словами: малаб залишитися всилі дотеперішня виборча ординація. За відкиненням заявилося 8, проти 9 послів, тому дальша подрібна дискусія над урядовим проєктом відбудеться в середу 16. ц. м. **С. Б.**

Місія Франції: зломити нові ґерманські інвазії"

ФРАНЦУСЬКА ЄДНІСТЬ СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

(Від власного кореспондента).

Париж, 13. березня 1938.

Здійснений аншлюс зродив в одну мить гін до єдности у Франції. Дарма, що кабінет Леона Блюма, що оце створився, не є ще висловом реалізації цього гону.

Перший відгук західно-европейської публичної опінії вказує, що Гітлер розбив останнім своїм диктатом не тільки Австрію (це найлекша річ, бо за те не загрожувала Німеччині ніяка війна, дозволимо собі пригадати тут нашу недавню статтю п. н. „Капітуляція Австрії в дзеркалі Парижа"), але він правдоподібно теж розбив і це найстрашніше, справу мира між західними демократіями і тоталізмними державами.

Німецька дипльоматія зробила медвежу прислугу Чемберленові, що усунув Ідена, щоб розпочати переговори з Німеччиною й Італією, а німецький грім упав і зліквідував Австрію саме у хвилині, коли новий міністер закордонних справ Німеччини Фон Рібентроп перебував у Льондоні. Мабуть відповіднішого моменту, щоб зразити анґлійський загал до Німеччини німці не могли піднайти.

„Німецький підпис і німецьке слово нічого не варте. Шкода тратити час на розмови з Німеччиною" — відзиваються, звичайно дуже стримані голоси анґлійської преси.

Анґлія знову кине нові міліярди на зброєння; те саме зробить Франція і всі інші держави. СССР скомпромітований у публичній опінії Заходу останніми своїми процесами, розстрілами і вбивствами, вибілить в деякій мірі своє обличчя. Совіто-французький військовий пакт мабуть стане знову актуальний. Німець і большевик-росіянин такий самий чорт — чуєте тут балачки французьких міщан, але німець це ворог Франції ч. 1.

Франція вже повідомила Прагу, що виповість війну Німеччині за найменше нарушення чехословацької території. „Ми не можемо допустити до нової Білої Гори!" — Додамо, що французькі історики вважають невтральність Людвика XIII. у хвилині чеської масакри за велику політичну помилку Франції.

„Німецький диктат пригадав у душі кожного француза — пише нині один центровий орган — вічну цивілізаційну місію Франції: творити гать проти німецької брутальної сили, що обявляється в ріжних спробах, але вічно така сама, від ґерманських інвазій аж до нинішного дня."

Німеччина продовжує політиці ... Вільгельма II. Недопущення до плебісциту в Австрії викликало закордоном враження, що ... німецький край злучився проти своєї волі з Німеччиною. Того відай не є, але цієї ... примусу не затре навіть 98-відсотковий ... плебісциту за злукою, який переведуть ... націонал-соціялісти, бо в кожній диктатурі уряд дістає 98 відсотків усіх голосів! Це ... нікому не імпонує.

Сьогодні дуже важко предбачити ... події. Ґазети старіються що дві години. ... було тут шість видань вечірних газет з ... новими телеграмами. Зате можна пригадати одну історичну правду, а саме, що кожний народ, який бажав накинути свою гегемонію в Европі, доходив раніше, чи пізніше до свого Ватерльо. Угода між західними великодержавами моглаб ще врятувати упадок „Абендлянду". ... відай, німецька метода, пристосована до Австрії, відсунула можливість скорого порозуміння. Престіж Італії, опікунки Австрії, не скріпився у світі останніми подіями. ... Австрія у всіх своїх метаморфозах ... виходила добре на італійській приязні.

Юрій Студинський.

Новий спосіб на „знищене ґуп"

Протиукраїнські резолюції, що їх ... ють малощо не кожного дня всякі ... „організацие сполечне", роблять своє. ... вже не тільки кожний „шляхціц на запрошення руви воєводзе", але навіть перший ліпший ... ничий перебирає на себе ролю диктатора у своїй „окрузі", тобто в селі, що має ... близько до його ревірів.

Маємо такий випадок, що характеризує ... і обставини, в яких живемо. Один наш священик образив словно гаєвого з ліса одної ... фірми. Лісничий, поляк, заскаржив за те священника до суду. Але потім ... що краще використати цю нагоду, щоб взяти священника у свої руки та примусити його до послуг у загально-національних справах. ... запропонував священикові, що ... скаргу назад, але під умовиною, що священик підпише ось таку декларацію:

„Wobec cofnięcia skargi przez Pana T. (sprawa K.) oświadczam, że zaniecham wszelkich wrogich wystąpień przeciwko Związkowi Szlacheckiemu w ......, i w innych miejscowościach. Na terenie gminy ...... będę popierał stanowisko i zamierzenia ... o ile chodzi o sprawę szlachecką. Zaprzestanę czynnej pracy w czytelni „Proświty" i ... jak również w Kooperatywie w ......, i spowoduję swoim wpływem że „Proświta", ... i Kooperatywa w ...... wykluczą ze swego grona członków, którzy czynnie występują przeciw związkowi szlachty zagrodowej.

„W razie niedotrzymania niniejszej deklaracji upoważniam Pana T. do ogłoszenia jej treści w „Pobudce" lub innym polskim dzienniku ... w razie stwierdzenia przez Pana T. i Pana ... Z., że wbrew niniejszej deklaracji będę ... cował w organizacjach wyżej wspomnianych ... bowiązuję się bez żadnych zastrzeżeń wpłacić ... kasy związku szlachty zagrodowej w ...... kwotę 500 zł. (pięćset złotych). Orzeczenie P. P. T. i Z. będzie dla mnie zupełnie miarodajne i przeciw temu orzeczeniu nie mam prawa wnosić żadnych sprzeciwów.

Цей документ говорить сам за себе.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи ... писати тільки на одній сторінці, ... разно, залишати між рядками ... інтерлінію) і вживати паперу, ... не заливає. Рукописи, що не відповідають ... вимогам, Редакція може ... з трудом.

Свобода виборів бурмістра в місті Галичі.

Галич — це одно з тих міст, де у подавляючій більшости є наше міщанство. Тому нічого дивного, що до війни і по війні бурмістрами бували все наші міщани, нащадки зубожілого боярства. Щойно недавно влада висунула домагання, що бурмістром може бути тільки поляк. Спершу міщанство не годилося на це, тому довший час уряд бурмістра виконував настановлений старством комісар. В минулому році влада рішилася перевести вибори на бурмістра і ладила на це становище відомого ендека-шовініста Стахиру. Радні-міщани рахуючись з тим, що вибір українця влада не затвердить, висунули кандидатуру п. Гуцінського, поляка але не шовініста. Не вважаючи на велику агітацію, міщани відкинули пропозицію старости, щоб бурмістром став Стахира і вибрали п. Гуцінського, на якого голосували також жиди. Але влада вибору не затвердила і розписала нові вибори. Тоді міщани знову вибрали п. Гуцінського, але влада і цим разом вибору не затвердила. Коли старості не вдалося перевести вибору зненавидженого за шовінізм Стахири, він ігноруючи вияв волі галицькоо міщанства іменував Стахиру бурмістром.

Міщани і радні Галича запитують оце Пана Міністра Внутрішніх Справ — чи є свобода виборів, чи п. староста, чи пак Повітовий Виділ має право накидати зненавиджену кандидатуру. Чи у проводі міста має стояти людина, яка до всього, що не польське, відноситься крайневороже чи в Управі має засідати особа усіми шанована?

Міщани і радні міста Галича запитують Пана Міністра Внутрішніх Справ, чи схоче притягнути до відповідальности п. старосту у Станиславові за акт самоволі та нарушення виборчого права, і рівночасно зарядити нові вибори на бурмістра міста, яке потребує дбайливої руки в управі — тимбільше, що місто з огляду на своє положення заслуговує на особливу увагу.

Треба додати, що староста взивав до себе окремих радних, платив їм кошти подорожі і з кожним зокрема конферував, щоби перетягнути його на бік польської листи, що була у меншости. Але гідна постава наших радних була відповіддю на цього роду заходи старости. Слід зазначити, що цим разом українські і руські радні йшли солідарно так, що цькування одних на одних не матиме успіху.

Міщани і радні города Галича.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Дальший хід розправи в понеділок вечором, що почалася в год. 6. вечором і тревала до год. 12.30 вночі, мав багато сильних моментів. Слід згадати, що по переслуханні св. Кваппінського звільнено притриманого св. Музику.

Підчас вечірної розправи перший забирає голос прокуратор у справі внесків оборонців. Оборонці Шухевич та Шевчук поставили внески, щоб покликати ще деяких свідків і допустити річеві докази, щоб доказати, що учасники нападу стріляли до своїх жертв, коли вони сиділи на візку, а не добивали їх уже на землі. Кілька внесків поставив теж обор. Дзядиґів м-р Йойко між іншим покликати на свідка жінку Тимка Дзядиги, Марію на обставину, кілько платила за матерію на маринарку свого чоловіка, який опісля продав її. Прокуратор заявився за допущенням лише трьох внесків, а саме: показати присяглим залізничий білет з Орбісу п. Файвлевича, оглянути кожушок зі слідами стрілів до п. Ясінської та переслухати як свідка Марію Дзядигу. Трибунал по нараді внески допустив.

ДРАМАТИЧНІ ЗІЗНАННЯ.

Св. **Марія Дзядиґа**, римо-кат., заприсяжена зізнавала по польськи, що дійсно за матерію на маринарку платила по 40 до 43 зол., шиття з додатками та з матерією коштувало близько 100 зол. Одначе тому, що була зле вшита, її чоловік шукав на неї купця. Мій чоловік — зізнавала далі — часто нездужав. Свідок сама його лічила, маючи за собою 13-літню практику доглядачки недужих у шпиталі. Свідок нічого не знав, що в помешканні Ярослава Дзядиги перебували якісь люди. Довідалася про це щойно по ревізії та арештуваннях. Висловила при цьому вдячність для поліції, що її недужого чоловіка, по переведеній ревізії, залишила покищо вдома. В цій хвилині приходить психічне заломання свідка, що досі зізнавала доволі спокійно. Отже вибухає спазматичним плачем і каже, що тепер нічого не скриє, бо відчуває величезний жаль і біль по втраті найдорожчого сина, який помер підчас арештування її чоловіка. Відчуває жаль до тих, що знищили її родинне життя та довели до руїни. Заявляє, що Гринько Дзядиґа признався перед нею, що підс. Качор є саме тим, якого він відвозив до залізниці у Коростенку і якого з цілою рішучістю пізнав з показаної йому у слідстві фотографії. Свідок знає, що якісь незнані особи грозили виразно її чоловікові, щоби змінив свої зізнання, що ними обтяжив інших підсудних. Цією загрозою вони всі перестрашені. При конфронтації свідка з Гриньком Дзядиґою він заявив, що Качор є рішуче тим мужчиною, якого возив до Коростенка. Тимко Дзядиґа, чоловік свідка, теж потвердив при конфронтації зізнання свідка і подав, що його брат Гринько сказав йому тиждень по арештуванні брата Ярослава, що мужчина, якого завіз на залізницю, є Качором. Коли раз їхав кіньми зі Золочева, коло Ясеновець звскочив на фіру якийсь невідомий мужчина і загрозив йому словами: „Якщо не зміниш зізнань, побачиш хто я є“. Тому його зізнання зложені на розправі були зложені під терором і тепер заявляє, що той чоловік, якого бачив тоді побіч брата Ярослава, є саме Качор.

На питання обор. Шевчука каже, що це була ніч і що оба мужчини, коли він увійшов до хати, лежали вже в ліжках. Коли він увійшов, обернулися до нього лицем. Тоді світилася в кімнаті нафтова лямпа ч. 5. В кімнаті був ледви дві хвилини і більше цього мужчини не бачив.

Св. Марії Дзядизі поставив цілу низку питань обор. Шевчук, але свідок не хотіла на ц

Ф. СЛЮСАРЕНКО.

В перші роковини смерти Івана Мірного.

(17. III. 1937.)

Іван Мірний, заслужений український громадський і державний діяч, що помер 17. березня 1937. р. був небуденною постаттю в нашому політичному житті.

Народився він на Харківщині 31. серпня 1872. р. Високу освіту (правничий факультет університету) здобув у Петербурзі; служив у відділі фінансів, спершу на Київщині (Умань, Звенигородка, Бердичів), а потім у самому Києві де був начальником відділу фінансової палати. По революції був обраний членом Української Центральної Ради, потім заступником київського губерніяльного комісара, а від жовтня 1917. р. був державним писарем (генеральним секретарем) при новоутвореній владі Української Нар. Республіки. За кордон виїхав як скарбник дипломатичної місії на мирову конференцію в Парижі. По ліквідації місії був призначений фінансовим відпоручником міністерства фінансів УНР у Берліні. З переїздом до Праги 1924. р. був якийсь час секретарем Українського Громадського Комітету, а від 1925 року до самої смерти — директором канцелярії й асистентом Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова у Празі, користуючись великою пошаною й симпатією професорів і студентів Інституту.

Не зважаючи на численні й складні службові обовязки, Іван Мірний брав діяльну участь у громадському й культурному житті української еміграції в Празі: був членом ради Т-ва „Книголюб“, скарбником комітету допомоги голодним на Україні, секретарем „Українського Обєднання в ЧСР“, головою української радикально-демократичної партії, членом ревіз. комісії „Українського республиканське-демократичного клюбу“; ті самі функції виконував і в Т-ві „Музей визвольної боротьби України“; був одним із перших організаторів і скарбником „Союзу українських журналістів і письменників“ на чужині, членом ради „Т-ва прихильників Господарської Академії в Подєбрадах“ та головним скарбником „Міжорганізаційного конгресового комітету“.

Усю цю працю І. Мірний виконував із властивими його вдачі доброзичливістю й коректністю до всіх, у дусі примирення й порозуміння, що особливо було цінне в ріжних спробах міжорганізаційних обєднань. Чиста гуманність і демократизм не лише словами, але й насправді у зносинах із людьми, у власному житті, повна відданість українській визвольній ідеї, активність, зєднана із великою безпретенсійністю — це риси, що в собі втілював І. Мірний.

До цього загального перегляду життя І. Мірного слід булоб додати ще деякі подробиці такі характеристичні для українського діяча на Великій Україні в добу передреволюційну, і водночас згадати й ще деякі ймення, звязані з життям І. Мірного, як без цього можуть попасти в забуття.

Іван Мірний походив із типової шляхетської української родини, де залишилися ще українські традиції, звичаї й симпатії (наприклад, батько його передплачував „Зорю“), але в родині і в усьому ближчому оточенні там уживали переважно російської мови. Ще з гімназіяльних років, бувши уже свідомим українцем, І. Мірний і у своє оточення вносив українізацію й добивався того, що бодай із ним і його родичі і знайомі починали вже говорити по українськи. Тієї самої лінії він тримався й пізніше, на своїй посаді податкового інспектора в Умані на Київщині в 1900—1904 рр. Там він організував український елемент, утворив „Т-во українських поступовців“ (ТУП), де теж працювали свідомі українці такі, як нотар Захар Краковецький, лікар Юрій Крамаренко, його сестра Полина Крамаренко, учителька Віра Бордичевська, родина Реннінгів та багато ін. Організація ця поширилась далі й на учительський склад, і вона непомітно вела пропаганду української ідеї, особливо серед учнів відомої хліборобської школи в Софіївці, — сюди належали тоді Володимир Коваль, відомий потім економіст, Петро Ротар та інш. Таке національне освідомлення йшло і в міщанські та селянські маси, що становили головний елемент таких невеликих міст на Київщині, як Умань. Зве

питання відповідати, то кричала, плакала, то знову падали з її уст лайливі слова і погрози під адресою підсудних. Всеж таки подала, чи то безпосередньо оборонцеві, чи посередньо звертаючись до предсідника, що сама особисто Качора не виділа і не знає безпосередньо, чи в них переховувався. До млина буде яких 2 км., підс. Гринько мав відвозити Качора в год. 3 або 3.30 рано. На питання обор. Йойка свідок подала, що про белзецьку трагедію довідалася щойно по арештуваннях.

Далі суддям присяглим показали згаданий вище залізничий білет, кожушок, перестрілений на лівій лопатці. Після того предсідник відчитав 21 питань головних про вину підсудних. У справі стилістичних поправок забирав голос прокуратор, а опісля оборонці просили поставити їм додаткові питання у справі мимовільного вбивства під впливом хвилевого зворушення і незнання, що скривають учасників нападу. По репліці прокуратора трибунал пішов на нараду, по якій предсідник відчитав 29 питань, що їх остаточно затверджено. На цьому пізно попівночі розправу відложено до вівтірка, год. 9. рано.

ВОСЬМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У вівторок розправа почалася більше ніж з годинним опізненням. Між публикою почали кружляти поголоски, що члени трибуналу з трьома лікарями пішли до дому одного з оборонців, який нагло занедужав. Одначе по год. 10-ій явилися всі оборонці, прокуратор, а незабаром і члени трибуналу. Голос забрав прокуратор, який з двома десятьхвилинними перервами промовляв до год. 3.30 пополудні.

У своїй промові переповідав ще раз обширно акт обвинувачення, беручи під увагу матеріял розправи. Довше доказував, що учасники нападу доконали його з наміром убивства і що стріляли вже до своїх жертв на землі. Опісля спинився над зізнаннями поодиноких свідків, обговорив вину поодиноких підсудних і просить суддів присяглих, щоби затвердили всі головні питання. Свою довгу промову закінчив відчитанням письма Митрополита Шептицького до пп. Ясінських, кажучи, що вони прихильно ставилися до населення.

В год. 3.30 предсідник перервав розправу до год. 6. вечором. Як перший промовляв д-р Шухевич, оборонець Кука і Цици.

Обор. д-р Шухевич заявив іменем лави оборонців, що українське громадянство осудило події в Белзці і відмежувалося від них. З черги промовляли оборонці: д-р Шевчук, м-р Йойко, Пиндик і Краснопера та адв. д-р Мошинський. З останнього слова скористали всі підсудні крім перших двох, себто Кука і Цици.

ПРОКУРАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ТРЬОХ ПРИСУДІВ СМЕРТИ.

В середу в год. 9.50 рано присяжні судді, що дістали 21 питань, пішли на нараду. Нарада скінчилася в год. 12.30. Предсідник лави присяжних відчитав вердикт, в якому присяжні судді більшістю голосів потвердили всі питання щодо вини підсудних Кука, Качора і Цици. Щодо Івахова, Ярослава Дзядиги і Василя Галапи присяжні потвердили питання про приналежність до ОУН та про допомогу в утечі. Питання щодо вини підсудних Тимка і Гринька Дзядиґи присяжні заперечили, а на питання про приналежність Андрія Майби до ОУН впало 6 голосів „так" і шість „ні". На підставі такого вердикту прокуратор домагається кари смерти для Кука, Качора і Цици і якнайвищого виміру кари для інших підсудних.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Франція анґажується в обороні червоної Еспанії?

Відступ червоних військ у напрямі Катальонії перемінився в хаотичну втечу. Червона міліція та пробоєві частини намагаються під загрозою скорострілів спинити червону армію. Появились поголоски, що червоний уряд запропонував національному переговори.

КАТАЛЬОНІЯ ХОЧЕ ВІДІРВАТИСЬ ВІД ЕСПАНІЇ.

Заломання арагонського фронту викликало переляк у Катальонії та загострило непорозуміння між людовим фронтом, анархо-синдикалістами і правицею. Як кажуть, треба рахуватися з можливістю національного повстання в Катальонії. Ходять також поголоски, що Катальонія, відірвавшися від червоної Еспанії, піддалась би під опіку Франції.

ЗАГАДКОВА АКЦІЯ ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Прем. Блюм та мін. Поль Бонкур відбули дві наради з амбасадором червоної Еспанії та Англії. Опісля були вони на засіданні найвищої воєнної ради, присвяченому стратегічному положенню в Еспанії.

Французькі праві й центрові кола занепокоєні, що паризький уряд хоче зломити засаду нейтервенції в еспанську війну, як того домагаються комуністи й інші ліві групи.

АЗАНЯ І ПРІЄТО ВИЇХАЛИ ДО ФРАНЦІЇ.

Управу летовища в Тулюзі повідомлено, що небавом причалить там Азаня і Прієто.

—o—

нигородка, Бердичів. По цих містах І. Мірний, підчас своєї служби, брав участь в організації недільних шкіл, народніх читань, намагаючися скрізь пропхати українську книжку, проводити українську пісню, українські вистави. З переїздом І. Мірного до Звенигородки там утворено український гурток, до якого належали між іншими, суддя Андрій Вязлов, лікар Ф. Краснопольський (поляк, але людина щиро віддана інтересам України). Після революції 1905. р. І. Мірного і А. Вязлова вибрали, при двоступневій виборчій системі, виборцями, бо селянство й міщанство віддало цим двом високо поважаним громадянам усі свої голоси. На з'їзді виборців у Києві членом Думи обрано А. Вязлова, який у Петербурзі розвинув енергійну діяльність в українській фракції Державної Думи. Також і до другої думи І. Мірного обрано виборцем, але місцева поліційна влада так на нього за це напосілася, робила в нього в домі труси й різні інші неприємности, що він мусів від вибору відмовитися.

У Бердичеві І. Мірний був членом кураторії двох жіночих приватних ґімназій, і частину учительського збору приєднав до українського гуртка, до якого під його впливом увійшла й директорка одної з ґімназій — п. Усаневич.

Взагалі треба сказати, що І. Мірний якось умів українізувати й гуртувати навкруги себе різні обєднання, дуже важливі для розвитку української справи. Вабила людей до нього надзвичайно мила та коректна його вдача, щирість його переконань та його відданість національній ідеї.

Навіть у самому Києві, де за громадську й політичну діяльність більших урядовців переслідували, І. Мірний мав доступ до великого обєднання фінансових дрібніших урядовців і від них пройшов представником до Центральної Ради.

1917. рік скинув із багатьох людей полуду з очей або лише прибрану російську машкару. Багато людей, що лише з 1917. р. признались до українства, були вже підготовані до цього знайомством і зносинами з такими людьми, як І. Мірний. Тимто простежити саме життя й діяльність до революції таких людей, що були типовими представниками української свідомої інтелігенції, дуже корисно, бо це розвіває думку про ту несподіванку, з якою з'явився могутній український національний рух — відродження народу. І по великих містах, і по глухих закутинах України були такі енергійні, віддані ідеї українського відродження патріоти, які своїм життям, своїм прикладом ширили українізацію, переводячи серед найтяжчих умовин російського режиму українську ідею в діло.

В політиці І. Мірний тримався середньої, республиканськo-демократичної лінії, не збочуючи й не відступаючи від неї ціле своє життя. Своїм політичним зором він охоплював увесь український народ, на всіх землях, де він живе й дуже болів душею, бачучи його упосліджения. Та при тому всьому І. Мірний був оптиміст, він глибоко вірив у силу організації, яка лише одна допоможе нам витримати лихоліття й довести Україну до здійснення наших національних ідеалів.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 51. Пятниця, 16 (4) березня 1888.

НЕЗГІДНА З ПОСТУПОМ НЕТОЛЕРАНЦІЯ.

На концерті, що відбувся з нагоди 50-ліття пов. „Русалки Дністрової" у Кракові, в салі польської „Академічної Читальні" привитав зібраних гостей голова читальні Яворський.

„Молодь — говорив він у своїй промові — все і всюди повинна гадкою і ділом вибігати наперед і стояти за правду, та не зрікатись великої гадки. От же і щодо руської справи: хоч краєвий сойм не дає русинам того, чого вони домагаються і що їм по справедливости належиться, хоч наші керуючі кола може й хотіли би їх здусити, — то молодь, осуджуючи незгідну з поступом нетолеранцію — не боючись, що попаде в неласку — рада русинів притиснути до своїх грудей. Нехай у безвісті гине нетолеранція і недовіря і замість них нехай буйно розцвітає цвіт любови та взаїмного поважання".

ПОВЕНІ.

В Західній Галичині та інших краях австрійсько-угорської монархії почалися весняні повені. Вилили Висла і Сян, на Мадярщині Тиса, повиливали ріки в Чехії та Долішній Австрії.

ТЕЛЕГРАМИ „ДІЛА".

Берлін, 15. марта. В політиці Німеччини не було ніякої важної зміни ані у внутрішніх ані заграничних справах. В понеділок відчитають в обох палатах відозву цісаря до парляменту.

Брукселя, 15. марта. Сенатор Брукер вніс у парляменті інтерпеляцію, чи на випадок війни Бельгія готова боронити невтральности. Міністр війни відповів на те, що все підготоване до мобілізації двох корпусів.

Берлін, 16. марта. До „Кройццайтунг" передають з Льондону, що зброєння Росії уважають там за підготову до окупації Болгарії.

Запропастили народне майно.

(Лист до Редакції).

Ще перед світовою війною жертвував я на захоронку для бідних дітей у Бориславі реальність вартости 20.000 корон. З приводу тієї жертви появилася в „Ділі" така замітка: „Княжий дар. П. Онисько Олександер, власник нафтових теренів та уділів у Бориславі, котрий свого часу, з нагоди обняття управи родинного майна жертвував 1.000 корон на „Рідну Школу", записав тепер на українські діти, а саме на захоронку для бідних дітей у Бориславі, реальність вартости 20 тисяч золотих, положену при головнім тракті — Панській вулиці. Жертва ця має велике значіння для українців у Бориславі, бо „Захоронка" вирятує тисячі дітей з морального зіпсуття та причиниться до національного їх освідомлення. За цей дар складає підписаний виділ Т-ва „Руська Захоронка" в Бориславі Високоповажаному Жертводавцеві щиру подяку. — о. І. Ліщинський, інж. Ф. Левицький".

За моїм прикладом другий бориславський міщанин, п. Ю. Сасик, жертвував готівкою 100.000 зол. і за ті гроші вибудовано на моїй фондації гарний Народній Дім у Бориславі. І радів у душі, що моя жертва таким гарним вкладом збогатила наше національне майно.

Коли в повоєнних часах кріза знищила мене як купця, та дійшло до того, що мене злицитували, нераз, бувало, згадую свій широкий жест, коли йшло про народні справи, та чую жаль до громадянства, що так мене підтримувало, що я зійшов „на пси". Згадую та потішаю себе, не все ще пропало, бо ось росте й розвивається в Бориславі „Народній Дім", то якщо я вже зовсім зійду на жебрачу торбу, то таки не піду за жебраним хлібом, бо мої краяни в Бориславі приймуть мене бодай на сторожа в моїй колишній реальности.

Та оце довідуюся, що навіть ця надія марна, бо наші люди з Борислава так гарно господарили в моїй фондації, доведеній до ... іншими патріотами-міщанами, що ... реальність та пішла на ліцитацію. Ціле щастя, ... реальність ту купив на ліцитації ... але чи не паленіє лице зі сорому тим ..., що заряджували тією реальністю і довели до ...? Чи не відозветься в них сумління та не спонукає їх зреабілітуватися перед ...ством і відкупити ту реальність від ..., щоб вона далі служила тій цілі, ... валися жертводавці? Олександер Онисько.

—o—

Присуд виконано.

Минулої ночі у Москві розстріляно ... засуджених на смерть у московському процесі ... з них лише Розенгольц не просив помилування ...

Жінки усіх засуджених заждали ... нения подруж.

З природи і життя.

ЛЮДИ-МІШАНЦІ.

Вже віддавна цікавляться не тільки вчені, але й широкі кола людей справою схрещування людських рас. Усіх найбільше цікавить питання, яка є вартість мішанців, що повстали зі схрещення представників окремих, часто зовсім ріжних рас.

Багато вчених займалося й займається справою схрещування людських рас. Між іншими дуже цікаві погляди на цю справу висказує д-р Е. Столигвова.

Раса й нарід.

Справою схрещування людських рас почали займатися не антропольоги, але історики культури. В часі великих географічних відкрить, зустрічає европеєць щораз то нові групи людей, що ріжнилися від нього не тільки будовою тіла, кольором шкіри, але звичайно їх культура, отже й організація суспільного життя, стояли на дуже низькому рівні. Тимто передовсім зацікавилися ними історики культури.

Не розріжняючи в тому часі поняття **раси** від поняття **народу** — називали тих нововідкритих, малокультурних, кольорових ближніх — нижчими народами або нижчими расами.

Цей хибний погляд утримувався в науковому світі довгий час. Ще при кінці 18-го століття історики, роздумуючи над причинами ріжниць рівнів культури поодиноких людських груп казали, що рішальним моментом був рівень психічного й умового розвитку даної групи. Через те одні з них осягнули дуже високий рівень культури й розвиваються чимраз більше, другі зупинилися на нижчому ступні культури, одначе для них він уже є максимум того, що могли осягнути.

Теорія расизму.

Цей погляд мав багато фанатичних прихильників, що згодом розвинули його в т. зв. **теорію расизму.** Вона спирається саме на тій ріжниці у можливостях психічного й умового розвою поодиноких людських рас. Очевидно, що для расизму найважнішим питанням була справа вартости мішанців тих „нижчих" і „вищих" рас.

В 19-тому ст. теорія дідичности щойно почала цікавити вчених. Загально вважали тоді, що зі схрещуванням рас є таксамо, як нпр. з мішуванням води з вином. Мішанець є завжди посередньою формою між обома расами батьків. Посередніми є і будова тіла й психічні можливости. Мішанець завжди буде більше вартний, як родич нижчої раси, але напевно менше вартний, як родич вищої раси.

Через те усяке схрещування є для раси вищої некорисне.

Расисти навіть уважали, що схрещуванням раси білої з нижчими стягається ціле людство з тих висот, до яких можуть дійти тільки чисті представники найвищої, білої раси.

Учені Гобіно і Вольтман уважають, що так само як повстання високих культур старинного світа завдячуємо білій расі, так теж їх упадок спричинило схрещування раси білої з нижчими. Вартість нащадків-мішанців була нижча, як їх родичів вищої раси. Через те вони не вміли утримати високо-культурної спадщини своїх здібніших батьків.

Теорія Ляпужа.

Просто фанатичним противником схрещування рас був француз Ляпуж. Він уважав, що воно є причиною дегенерації самозбережного інстинкту роду.

Та дегенерація у мішанців проявляється передовсім у занику материнського інстинкту у зменшені плодючости. Через те зменшується приріст людности, а часом навіть вимирає ціла суспільність.

Як приклад подає Ляпуж Францію, де сфера аристократична, провідна, давніше чисто біла, не дуже то перестерігала чистоти своєї крови. Тому твердить Ляпуж, зменшилася не тільки вартість, але і скількість французів.

Але Ляпуж не бере під увагу інших моментів, суспільних і економічних, що, без сумніву, також мали великий вплив.

А щодо малої плодовитости мішанців білого чоловіка з кольоровими тубильцями — то й тут Ляпуж не має цілковитої рації. Можна навіть твердити, що 90% таких мішанців повстало зі зовсім припадкових зносин. Їх не допускають до суспільности білих. Вони самі уважають себе за 50% білих, тому відриваються від суспільности кольорової матері. Виховані в ненормальних відносинах — творять групи, що зовсім не надаються до обєктивних дослідів над плодовитістю мішанців.

Теорія дідичности.

Вона розвинулася з початком 20. ст. Щоб переконатися, як правдивим є закон, згідно з яким прикмети батьків переходять на нащадків, треба було найти відповідний матеріял. Треба було найти мішанців ріжних рас, вихованих у нормальних відносинах.

Науці помогли суспільні пересуди, що не допускали мішанців до вищої раси. В той спосіб повстали в кількох місцях землі зовсім окремі групи мішанців, що самі творили маленьку суспільність. Вони були вже добрим матеріялом для дослідників.

Е. Фішер перепровадив свої знані досліди над мішанцями полудневої Африки. Вони походили зі схрещення білих кольоністів переважно голяндців, з готентотськими жінками. Їх називали бастардами й не допускали до суспільности „білих". Між „чорними" вони також не могли жити, почуваючи себе „вищими".

Е. Фішер твердить, що плодовитість бастардів зовсім не менша, як голяндців. Тому схрещування рас не може впливати на зменшення приросту людей.

Також друге твердження про посередню вартість мішанців є неправдиве. На підставі права дідичности доказано, що раса не передає загалу всіх своїх прикмет, але кожну прикметуналу мішанці можуть діставати окремо. Отже мішанець двох рас може одідичити одну прикмету по батькові, другу по матері, в зовсім неослабленій формі. Тому мішанці можуть мати не лиш посередній ступінь насилення даної прикмети, але також менший як мінімум або більший як максімум ступня насилення даної прикмети у родичів.

Нпр. візьмім пару родичів, з яких одно має шкіру коліру молошної кави, а друге бронзову. Їх дитина може мати шкіру яснішу, як молошна кава, або темнішу від бронзової. Але найчастіше діти такої пари будуть мати краску посередню.

Деякі вчені доказують, що і прикмети психічні нпр. деякі здібности, переходять на дітей у такий самий спосіб. Тому мішанець часами може бути менше здібний від родича менше культурного, або більше здібний від родича „вищої" раси.

Деякі антропольоги як Давенпорт та ін. уважають, що схрещування людських рас є корисне. Тоді можуть зявитися надзвичайно вартні мішанці, т. зв. **плюс варіянти.** Життя само усуне елементи менше здібні т. зв. мінус варіянти — і остаточний ефект схрещення рас буде для людства напевно додатнім.

Мішанці скандинавські.

Але цей оптимістичний погляд не є загальний. Гарячими противниками схрещування рас є передовсім скандинавські антропольоги й евгеністи. Вони доказують таке: Коли, на основі права дідичности, дідичиться кожна прикмета самостійно, то є можливість, що мішанець двох зовсім гармонійних під оглядом будови і функцій рас, буде мати якусь вроджену органічну хибу. Вона виступить тоді, коли мішанець одідичить одну частину якогось органу від матері і другу від батька.

Як приклад подають нахил до звихнення бедрового суглобу в норвесько-ляпонських мішанців. Це пояснюють тим, що мішанець дідичить від дрібної, низької ростом ляпонської раси малу мидничну поверхню суглоба. У ній не може вдержатися невідповідно велика головка удової кістки, одідичена по норвеськім представнику нордійської раси.

Таксамо неправильности в будові очей і хиби зору в мішанців, що походять від родичів із зовсім нормальним зором — повстають тому, що орган зору в обох расах має іншу, хоча правильну будову.

Вроджене упосліджения функцій організму в мішанців є причиною малої відпорности на деякі хвороби, як нпр. на туберкульозу й пістряк. У Норвегії ті хвороби є найбільше поширені на теренах, де замешкують мішанці. Але це може походити з поганих суспільних умовин і тим самим і від гігієнічних, серед яких вони живуть.

Сьогодні трудно ще сказати щось певного про вартість мішанців. Очевидно, що старий погляд расистів про завжди посередній характер мішанців треба відкинути. Але й так питання вартости мішанців не є ще розвязане.

—o—

Жнива смерти в 1937 р.

Швайцарські лікарі зібрали статистичні дані щодо причини смерти в Европі в першім півроці 1937. р.

На основі тих дослідів найчастішою причиною смерти в мужчин і жінок ріжного віку є хвороби серця і кровоносної системи. На другому місці з причин смерти є пістряк (рак), на третьому запалення легенів.

У немовлят нема більших ріжниць у двох полів. У дітей передчасно народжених є 28,7 проц. хлопців, а 30,6 проц. дівчат. У дітей у віці від 1 року до 4 на перше місце із причин смерти висувається запалення легенів, що спричинює 19,5 проц. випадків смерти у хлопців, а 30,4 проц. у дівчат.

На другім місці стоять наглі випадки, на третім у дівчат запалення т. зв. „сліпої" кишки, яка є у хлопців на четвертім місці. Туберкульоза (сухоти) є у хлопців на третьому місці, у дівчат на пятому.

У віці 5—9 літ найбільше дітей умирає з причини наглих випадків; на другому місці стоїть смерть з причини хворіб кровоносної системи. Дальше йдуть запалення легенів, „сліпа кишка" та хвороби ушей.

В роках 10—14 туберкульоза забирає більше жертв зпоміж дівчат, ніж хлопців. Лікарі кажуть, що збільшена поява у тім часі туберкульози є наслідком полового дозрівання у дівчат, що, як це видно із згаданого явища впливає некорисно на розвій туберкульози.

У віці 15—19 літ і пізніше дівчата вмирають переважно на сухоти. У хлопців сухоти роблять найбільше спустошення у віці 20—24 літ; від того часу вони становлять найчастішу причину смерти у мужчин до 40. р. життя.

Одною з частих **причин смерти** є також самовбийства, що появляються головно у віці 20—25 р. життя у хлопців, а у віці 25—29 р. життя в жінок.

У віці 20—40 літ у жінок одною з найчастіших причин смерти є хвороби поліжничі і породові. Пізніше у жінок висувається на чоло причин смерти пістряк (рак) і збирає жертви до 50. р. життя. Пізніше стає він знову рідший.

У мужчин пістряк у віці 35—45 літ стоїть на першому місці, пізніше переходить на друге місце у таблиці причин смерти.

—o—

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ МИШІ.

Цікаві обсервації над здібністю орієнтації мишей подає проф. Б. Шмідт на основі своїх дослідів. Він переводив ці досліди від місяця жовтня до грудня. Вони полягали на тому, що у коморі одного дому ловили лапками миші. Відтак їх значили, виносили і випускали на свободу у ріжних віддалях від дому від 5—800 метрів. У всіх 15 переведених з мишками дослідах, вони верталися завсіди до місця, звідки походили, дарма, що віддаль кількасот метрів це величезна трудність для фізичної спромоги того малого звірятка. Миші верталися все до того самого дому, де раніше перебували, хоча могли схоронитися до інших, ближчих домів, що находилися на їх дорозі. Миші верталися все коло півночі, а ніколи вдень.

Згадані факти свідчать про визначний хист орієнтації у мишей. Причини цього явища вчені ще не знають; не знати також, який орган відповідає тому змислові орієнтації у мишей. Цікаве, чи у мишей не грає ролі подібний інстинкт привязання до раз вибраного місця, як у їх найбільших ворогів — котів. Коти мусять знати про це багато більше, ніж ми, коли не нападають на них.

ШКІРА З РИБЯЧОЇ ЛУСКИ.

Німці змагають до господарської самовистарчальности м. ін. винаходячи раз-у-раз заступні сировці („ерзаци"). Ось саме недавно на рибних торгах у Гамбурзі-Альтоні виставлено цілий ряд фабрикатів з рибячої луски, що заступає цілком добре шкіру, м. ін. обуву, торбинки тощо. Вироби з рибячої луски мають чимало додатних прикмет як довготревалість; крім того вони міцні і не мають запаху.

Сторінка без політики.

Нова дивна прикмета пятенят.

УСІ ПЯТЕНЯТА ОДНАКОВІ

В канадійських пятенят запримітили ще одно дивне явище, яке зосереджує на собі увагу й зацікавлення вчених, лікарів та педагогів цілого світу. Двіста знавців зібралось тепер в Календер, щоб перевести досліди над тими явищами. Один славний французький професор заповів у найближчім часі свій приїзд до Канади, щоб провірити той єдиний свого роду факт, який викликує переворот у науковому світі.

Пятенята зовсім однакові! Всі пять мають одну й ту саму групу крови. Всі пять мають такі самі вуха, не так, як інші близнята, яких досі пізнавали завжди по формі вух. Всі пять мають такі самі відтиски пальців — подія яка не має прецеденсу. У всіх пятьох дівчаток замітна тільки одна мала ріжниця: волосся Марусі крутиться у відріжненні до волосся її сестрички в напрямі стрілки годинника, а не навпаки.

Ось таким чином можна пізнати Марусю. Але як пізнати інші близнята?

Не вдалося цього відкрити ні д-рові Дафо, який кожного дня витає їх словами: „Добрий день дівчатка!", ні доглядачкам, які вже працюють при дівчатках більше як три роки. Пятенята знаменито бавляться, коли бачать, як часто їх опікун помиляється, бо вони, очевидно, знаменито пізнають себе. Зов крови!

Деякі біольоги ствердили, що навіть рисунок і кольор дугівки у всіх пятьох однаковий.

—o—

НАПОЛЄОН І... АВТА.

Наполеон і... авто — трохи воно дивно виглядає, одначе не йде тут про авто в добі Наполеона, ні... такого дивогляду ніхто не придумав. Іде тут про статистику, яку помістили американські часописи. Ця статистика звязана з жертвами автомобільних катастроф у Злучених Державах. Часописи перевели порівняння зі скількістю людських жертв в автомобільних катастрофах в Америці за один рік і з жертвами наполеонських воєн.

„Чоловік, що втопив Европу в морі крови" — як залюбки називають Наполеона англійські карикатуристи, той великий людський геній, відповідальний за смерть 685.000 людей у 30 головніших боях від 1796 р. — 1815 р. Це цифра жертв французів та їх противників, убитих і ранених.

Щоб переконатися, яке відношення тих утрат, слід їх порівняти з 20 міліонами жертв чотиролітньої світової війни. Одначе вистане при тім познайомитися зі жертвами автомобільного руху у Злучених Державах підчас миру.

За 1937 р. на території Злучених Держав згинуло в автомобільних катастрофах 37.000 людей, більше й менше ранених було 1,280.000. Іншими словами скількість автомобільних жертв за один лиш рік на території Злучених Держав дала цифру 1,317.000 значить цифру удвоє більшу, як число жертв усіх наполеонських воєн.

Хіба треба більших доказів, які гекатомби забирає за собою технічний поступ? Чи не виявиться може за яких 50 літ, що число жертв великої світової війни було дрібницею в порівнанні з жертвами дальшого розвитку техніки?

Перший циліндер.

У „Таймсі" з 1796. р. була така замітка:

Перед судом поставили якогось Джона Гетерінгтона за нарушення публичного ладу на вулиці. Виявляється, що Гетерінгтон вийшов на вулицю в дивоглядім накритті голови, яке він сам називав „шовковим капелюхом". Той капелюх високої циліндричної форми з блискучого шовку, очевидно, призначений на те, щоби страшити людей.

Поліцаї повідомляють, що кілька жінок зімліло, діти стали плакати, одного з прохожих, якогось Томаса звалила юрба з ніг і так потолочила, що він устав з переломаною правою рукою.

Підсудний не признався до вини і заявив, що він нічим не нарушив державних законів. Навпаки він використав своє право появитися на вулиці в капелюсі, що він собі його сам зробив, на підставі власного пляну. Такого права не можуть відобрати ніякому вільному англійському громадянинові.

—o—

БАТЬКО КАТОМ.

У полудневій частині Фльориди живуть семінолі, прастаре індіянське племя, яке ізолювалося у своїй околиці зовсім відсепарувалося від усіх культурних впливів цивілізованого світу і зберегли свій давній спосіб життя та свої звичаї.

Зокрема строго тримаються семінолі своїх прав, неписаних у ніякому кодексі, лиш переданих із покоління на покоління. Те звичаєве право сильніше від державних законів.

Недавно трапилася між семінолями така подія: 31-літній семіноль Джон Біллі залюбився у прегарній дочці 78-літнього начальника Джона Осцеолі, одначе дівчина не звертала зовсім уваги на закоханого молодця. Це його дуже хвилювало й одного дня під приступом хоробливої заздрости він убив молоду дівчину.

З тої причини настало між семінолями велике огірчення й обурення. Всі осуджували молодого вбивника. Негайно скликали суд племени. Суд засудив убивника одноголосно на смерть. Убивник небавом довідався про смертний присуд, одначе нікуди не втікав, лише ждав терпеливо на кару.

Виконання присуду доручили старому сивоголовому батькові жертви Осцеолі. А що старий не міг уже добре ходити, то він поїхав возом до шатра Джона Білліса. Засуджений ждав у шатрі на виконання присуду. Старий відчинив двері шатра і ввійшов до середини. Ніодин з обох мужчин не виказував найменшого схвилювання. Старий вимовив проклін за вбивство дочки і в тім менті залунав вистріл старої пістолі. Джон Біллі захитався, впав на підлогу й по кількох секундах сконав. Старий вийшов зі шатра так само спокійно, як і ввійшов.

Від тієї пори минуло чимало часу. Зовсім випадково довідалася про цілу трагічну подію нюйорська поліція, яка теж негайно арештувала сивоголового вбивника. Хоч старий мусів підпорядкуватися рішенню індіянського суду, проте його вчинок був рішуче протизаконний. Одначе з уваги на старечий вік Осцеолю звільнили з визниці і таким чином минула його заслужена кара.

Пяниці у клітці з тиграми.

Посадник американського міста Вобурн у стейті Масачузет видав обіжник, який викликав величезне враження.

Обіжник посадника повідомляє, що пияка, якого приловлять органи влади, замикатимуть на будуче в клітках для тигрів. Пияків, яких досі замикали у визниці, замикатимуть у клітках, що їх віддала місту до диспозиції управа міста. Клітку, в якій замкнуть пияка в товаристві... тигра возитимуть відтак вантажним автом по найлюдніших вулицях міста, щоб усі мали змогу бачити покараного пяницю. Посадник оправдує своє рішення тим, що така кара буде дуже дешева й одночасно гостріша від кари визниці, бо ледви котрий пяниця хотів би зарискувати таку прогульку автом по місті у клітці в товаристві тигра.

Обіжник посадника обовязує вже від трьох тижнів. Від тієї пори не бачили ні одного мешканця Вобурну на вулицях у нетверезому стані. Кажуть, що такий відрадний стан триватиме так довго, доки обовязуватиме обіжник посадника.

Союз оборони тещі.

Пані Рузвельт виїхала до стейту Тексас, щоб там звеличати своєю присутністю параду 50.000 членів „Ліги оборони тещі". Таку вістку принесли нюйорські часописи.

Історія тієї ліги зовсім небуденна. Чотири роки тому популярний американський журналіст написав статтю, в якій заявив, що життя у Злучених Державах було би зовсім добре, якби дураки з гумористичних журналів не вибрали собі на тему своїх дотепів одну домашню людину: тещу.

Після того в Тексасі оснували союз із гаслом:

— Шануйте тещу!

За короткий час союз заложив свої відділи у всіх стейтах. Тепер „Ліга оборони тещі" до тієї міри сильна, що з нею мусить навіть „Білий дім" рахуватися.

В Тексасі зїхалося тепер 50.000 членів „Ліги оборони тещі". На вулицях головного стейтового міста мають відбутися величезні маніфестації, підчас яких виступить „перша теща" Злучених Держав місіс Рузвельт.

ВЕСЕЛЕ.

ЗА ПІЗНО.

— Чому ви не віддали зараз знайденого портфелю?

— Бо вже було пізно, пане судде.

— А найближчого ранку?

— Вже було запізно, бо в портфелю вже нічого не було.

ДОГОВОРИВСЯ.

— Отже ви хочете оженитися з моєю дочкою?

— Так, пане директоре, але чи можу спершу запитатися, чи у вашій родині був уже який випадок умової недуги?

— Ні, мій пане і якщо воно зависатиме від мене, то й на будуче не буде: бувайте здорові!

ЖІНОЧА ХИТРІСТЬ

— Чи твій муж далі приходить пізно до дому?

— Вже ні. Я знайшла на те дуже простий спосіб. Коли він вночі приходив тихцем до спальні, я питаюся: „Чи то ти Влодку?

— Ну, і що з того?

— Те все, бо мій муж називається Микола.

ВВІЧЛИВІСТЬ ПОНАД УСЕ.

Якийсь добродій приходить до великого ресторану і замовляє вечерю. А що, видно той добродій не привик до добірного товариства, заложив собі серветку під бороду, завязавши її при тім за вухами величезним узлом. Управитель ресторану кличе кельнера до себе:

— Зверніть цьому добродієві ввічливо увагу, що так не треба робити.

Кельнер підходить до гостя й каже.

— Вибачте, високо поважаний пане, голення чи стриження?

ЩИРИЙ.

— Чи ти бачив мою гарну жінку?

— Ні, а чи ти маєш дві жінки?

Сойм ухвалив проєкт про устрій адвокатури.

Після ухвали закону про охорону чести маршала Пілсудського сойм на засіданні, що відбулося у вівторок, 15-го березня ц. р. присвятив багато часу справі законопроєкту про устрій адвокатури. Реферував пос. Сьода. Загал сойму не дуже цікавився цією справою, що має першорядну вагу для нас, українців. Це особливо підкреслила Українська Парляментарна Репрезентація, яка призначила до дискусії у цій справі чотирьох промовців. Промовляли посли: д-р Степан Витвицький, д-р Степан Баран, Гринь Тершаковець, д-р Степан Біляк та Заваликут. Їх промови зреферуємо в найближчому числі „Діла". Від жидів промовляв у цій справі пос. д-р Зоммерштайн.

З польських послів, що забирали слово у цій дискусії, тільки пос. Вимисловський, робітник із Лодзі, заявив, що проєкт закону вдаряє в самоуправу адвокатури та узалежнює її зовсім від урядових чинників.

Після дискусії та відповіди референта сойм відкинув усі поправки національних меншин і ухвалив закон у другому та третьому читанні.

Маневри Фльоти Зл. Держав.

Минулої ночі почались великі американські морські маневри. 105 воєнних кораблів відплило на Тихий Океан. Їхні капітани мають щойно на повному морі отворити коверти з інструкціями. На гавайських водах вони стрінуться з рештою фльоти.

У маневрах візьме участь 150 кораблів і 500 літаків.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

По широкому світі.

Японський уряд приняв до відома німецьку ноту про анексію Австрії та обіцяв зліквідувати своє посольство у Відні.

Еспанський національний літак збомбардував пристань Таррагону — підчас того спалено один британський корабель.

Французький і британський посол виїхали з Відня, щоби зложити звіт про аншлюс. Небавом вони вернуться і зліквідують свої посольства.

Румунський король мав виїхати до Льондону 22. ц. м. З огляду на недавні австрійські події він відложив виїзд на необмежений час.

Переможний наступ національних військ в Араґонії.

Авас повідомляє: Вечором національні війська заняли ввесь гірський масив Сієрра Сан Хуст, що становив осередок ворожого опору. Національні війська йдуть вперед, не стрічаючи поважнішого опору.

Національна головна кватира подає: На арагонському фронті наші війська дійшли до правого берега ріки Ґваделюпи, займаючи: гору 234, Сото де ля Рата, село Чіпрана, двірець у Каспе, цвинтар, монастир і на північ від міста чимало домів, верх Ріґеля, Муеля Сеґунда ля Корона, село Ля Зона, важні стратегічні позиції ель Муельо, ля Торраза, село Льос Ольма і Пальомар де льос Арройос.

Червоні втратили 4 літаки і чимало полонених.

НОВИНКИ.

— **Пригадуємо,** що Загальні Збори Видавничої Кооперативи „Вогні" відбудуться в суботу 19. березня ц. р. в год. 16-ій у домівці кооперативи, при вул. Потоцького 11 а, 2 бр. — **Управа.**

— **Вже надійшли журнали мод на 1939 рік.** Мода дещо змінилася. До кінця травня всякі перерібки роблю дешевше. **Юліян Глушевський,** Львів, пл. Капітульна 3, І. п., тел. 254-46.

— **Чи Ви уважно перечитуєте списи книжок** Видавництва „Діло"? Багато вартісних новин з останнього року продаємо в місяці дешевої книжки (березень) з великим опустом і на корисних умовинах. За інформаціями звертайтеся до Адмін. „Діла", Ринок 10.

— **Зібрання Фільольоґічної Секції НТШ.** з рефератом проф. В. Радзикевича про працю М. Возняка „Молодість Франка" відбудеться в суботу 19. березня в год. 18-ій в бібліотеці НТШ.

ЕОНІЛЯ СЕЛЕЗІНКОВА.

Інститутська пригода.

Найкращі, найвеселіші мої спогади, звязані ключе з часом мого побуту в Українському Інституті для дівчат у Перемишлі! Шість літ погідного, безжурного життя серед добрих, щирих дівчат, та під теплою опікою таких виховниць і виховників як директорка Приймівна, Марія Ціхоцька, д-р Долинський, Величковська, І. Мануляк, О. Авдикович, М. Терлецький та покровитель Інституту Пресв. Чехович — це гарна казка дитячих літ, яка не вернеться, але й не забувається ніколи! Як можнаб забути такі часи! Деяких товаришок чи вчителів нема вже між живими, деяких я не бачила від часу як з ними розсталася, а всеж ці сонишні дні весни справді „прояснюють життя далекий шлях". Їхні сильветки зарисовуються так живо й виразно у памяті! А з кожною виховницею і з кожним нашим учителем звязані всякі дрібні події, пригоди чи епізоди, які складались на зміст інститутського життя і творили питому, родинну атмосферу.

Один епізод з мого життя згадала я сьогодні, коли дістала листа від Опікунки моєї доні — теж перемиської інститутки:

„Високоповажані Панство!

З припоручення шкільної лікарки доношу, що Оді треба конче заживати вапно (Biocalcol, Calcinal або Calcivit) на скріплення зубів і організму.

Для її здоровля є конечні проходи, одначе вона з них майже не користає.

З належною пошаною
Лідія Тустановська."

Отже, в Укр. Інституті для дівчат у Перемишлі, по традиції все ще є добрі опікуни, приятелі молоді — тільки методи чи виховна система там дещо відмінна. Чи давніші способи чи теперішні кращі, важко вирішити, — прошу самим осудити.

За моїх часів був інститутським лікарем, а рівночасно господарем д-р М. Долинський, людина дуже добра, дбайлива, яка незвичайно педантично сповняла свої обовязки але трохи різкої вдачі; всі інститутки його дуже боялись.

З його появою, в їдальні чи клясах всі простували похилі плечі, відрухово приґладжували зачіски й боязко оглядалися, чи не лежить де на землі який папірчик, чи Боже борони недогризок. Ніхто не поважився прибити якого цвяшка в параваш, ані теж зчіпкою хочби святий образець над ліжком почепити. Найменша рисочка вирита на стіні чи вікні якоюсь артистичною інститутською рукою — спроваджувала бурю з громами на наші бідні голови так, що згодом не було вже між нами відважних, декоративних рисівників...

За те в іншій ділянці найшлися дві 12-літні „геройки".

Було це гарної, весняної днини й нам заповіли в їдальні обовязковий прохід усіх інституток аж на „Вуди".

Ми любили там ходити на прогульки, але... але.. все те „але", яке так часто стає людині в найкращих намірах на перепоні! Саме того дня, дістала моя добра товаришка Дзюня Чайківська від батька свого, покійного письменника, Андрія, нову історичну повість. Ми вирішили не йти того дня на прохід, а їдальну тишу, яка так рідко панує в Інституті, використати для почитання книжки! Для тієї цілі ми вибрали найвищий поверх сходової клітки біля каплиці. Читаємо. Полинули думками в далекі степи України та захоплюючись молодими героями, не зчулися як хтось крикнув до нас: „А ви що тут робите? а ви чому не пішли на прохід?" Господи! Д-р Долинський біля нас... „Ну, чому, чому?" — допитується. „Бо я хвора". — відповідаю. „А щож бракує?" „Мене болить всередині. „Ну, а тебе?" — до Дзюні, а вона собі: „Мене теж". „Ну, так хворим не годиться тут сидіти, ходіть зі мною до шпиталика".

І як справжніх каторжників пустив нас чотири кроки наперед себе й певно здорово посміхаючись під вусом, провадив нас шість поверхів униз, до шпиталика.

А там була така дуже добра тета Павліся Величковська, і ця свідомість, що ми остаточно опинимося під її материнською опікою — підбадьорувала нас так, що ми доволі скоро збігали по сходах.

Та д-р Долинський мабуть хотів дати нам добру науку як шанувати здоровля й каже до п. Величковської: „Прошу пані дати тим дівчаткам дві великі порції рицинового олійку, але без малаги, бо вони дуже хворі". А сам стояв і дивився спокійно на нас. Я хотіла бути послідовна у своїй уявленій недузі і без спротиву випила порцію олію. За теж бідна Дзюня ніяк не терпіла олійку і з нею була тяжча справа.

Не тямлю, чи вона його випила, чи ні. Зате тямлю дуже добре, що я вже до самої матури не пропустила більше ніодного обовязкового проходу.

— **Збірка на фонд боротьби з отрутами** для Т-ва „Відродження“, переведена в дні 20. лютого, дала 350.49 зол. Всім шановним жертводавцям і збірщикам староукраїнське Спасибі! — **Головна Рада „Відродження“.**

— **Сходини Секції Письменників** Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка відбудуться в неділю 20. ц. м. точно в год. 10 передполуднем в домівці „Молодої Громади“ при вул. Костюшка ч. 1 а. На порядку нарад організаційні справи. Рада ТОПІЖ-у просить усіх членів-письменників явитися.

— **Ювилейна академія** для вшанування 30-літньої діяльности п. Олени Левицької в розбудові українського промислу відбудеться в неділю 20. березня ц. р. в год. 12-ій пополудні у жовтій салі Народнього Дому у Львові.

— **Заборонили Шевченківський концерт в Городенці.** Староство в Городенці заборонило Шевченківський концерт, що мав відбутися в неділю, 13. березня ц. р. Як причину заборони староство подало небезпеку „заклучення спокою публічного“.

— **Розвязали Т-во „Сокіл“ в Липиці.** Рогатинське староство припинило діяльність Т-ва „Сокіл“ в Липиці Долішній. Домівку „Сокола“ опечатали, книги і папери забрали.

— **Українці у Львові вимирають.** Зі статистичного місячника „Львув в цифрах“ виходить, що у грудні 1937 р. народилося 363 дітей, вмерло 359 осіб. Отже природний приріст замикається числом 4-х осіб тоді, як у тому самому часі 1936 р. природний приріст сягав 60 осіб. На грудень м. р. припало 310 подруж, з того 191 римо-кат., 98 гр.-кат., 4 еванг. і 106 жидів. Ці статистичні дані говорять до нас найстрашнішою мовою, а саме, що число українців у Львові постійно зменшується.

— **Без документів тотожности** можна відбирати листи при віконцях „посте рестанте“ в почтових урядах, якщо на листах подане гасло або число, а не прізвище. Міністерство почт і телеграфів повідомило почтові уряди, що не слід леґітимувати відборців того роду пересилок.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Клясової Льотерії впали м. і. такі більші вигри: 10.000 зол. на ч. 117059; 5.000 зол. на ч.: 42121 53508 113155 119563; 2.000 зол. на ч.: 37962 41483 44032 92803; 1.000 зол. на ч.: 6180 27086 27228 49195 66842 87485 119774 144220; 500 зол. на ч.: 11521 19330 31962 57035 63217 62633 69037 70541 97060 118936 133307 151395 155327.

— **Самогубством** скінчив 19-літній ученик технічної школи Едвард Козловський, який кинувся під поїзд тому, що його дівчина 18-літня Софія Закшевська пізнала іншого хлопця, з яким рішила виїхати до Варшави. Слідство виявило, що Козловський заопікувався бездомною 18-літньою Закшеською і рішив по скінченні школи одружитися з нею. Колиж довідався, що його наречена пізнала іншого хлопця і рішила з ним виїхати до Варшави, пішов на стацію і в хвилині відїзду поїзду кинувся під нього.

— **Львівська хроніка.** В готелі „Едісон“ при вул. Рибній ч. 1 намагався скінчити самогубством 31-літній Соломон Фішер, купець з Богданівки і тому випив більше йодини. Причиною самогубства було згублення 2.000 зол. і недуга його жінки. — При вул. Бальоновій і Жовківській зударився трамвай з вантажним возом з мукою. Візник В. Голоріпець має поломлену ногу. — Апеляційний суд у Львові зменшив кару ал. Табішові зі Львова з 2-ох років на 9 місяців

Останні вісти.

Дві шибениці в Золочеві.

В год. 16-тій трибунал проголосив присуд у процесі за вбивство в Белзці.

Ілярія Кука і Володимира Качора засудили НА КАРУ СМЕРТИ (повішення). Петра Цицу на досмертну вязницю і заплату 650 зол. судових коштів. Всіх трьох засудили на заплату символічного золотого.

Ярослава Дзядигу трибунал засудив на 2 роки вязниці і втрату громадянських прав на 5 літ, Василя Галапу на 2 роки вязниці, Володимира Івахова на 2 роки вязниці і втрату громадянських прав на 5 лт. Підсудних Тимка Дзядигу, Гринька Дзядигу і Андрія Майбу звільнили від вини і кари.

Оборона покищо не зголосила касації.

—o—

ЗАМКНУЛИ ЧАСТИННО ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКУ ГРАНИЦЮ.

Управа „Польського Товариства Татржанського“ проголосила окремим комунікатом, що з уваги на теперішні події замкнули польську границю з Чехословаччиною на просторі шлеського воєвідства та повітів живецького, вадовицького і новотарського. Всякий рух, в цьому господарський і туристичний заборонений. Границю можна перейти тільки тим, що мають закордонний пашпорт і їдуть залізницею або автобусом.

САМОГУБСТВО Б. ВІЦЕКАНЦЛЄРА АВСТРІЇ ФЕЯ.

У Відні відібрав собі життя колишній — за канцлерства Дольфуса — віцеканцлер Австрії, майор Фей. Він, як повідомляють з Відня, застрілив свою жінку і 19-літнього сина, учня кадетської школи, і після того наложив на себе руку.

Майор Фей, учасник великої війни, залишився в армії та зорґанізував Гаймверу. В 1932-ому році став державним секретарем для справ безпеки, в 1933-ому міністорм цього ресорту і цього самого року, в другому кабінеті Дольфуса віцеканцлером. У 1936-ому році Фей уступив з державної служби та з проводу Гаймвери.

— **Знайшли в касі ледви 30 сот.** В ночі з 9. на 10. ц. м. невідомі вломаники крізь вибиту в мурі діру дісталися до канцелярії Районової Молочарні в Горожанні Великій і розбили вогнетревалу касу, з якої забрали ледви 30 сот., бо більше грошей в касі не було.

— **Любовна анексія Шушніґа.** Минулого вівтірка б. канцлер Австрії Шушніґ одружився з графинею Верою Чернін-Фуґґер. По останній політичній невдачі з плебісцитом б. канцлер Шушніґ відбився на іншій площині.

— **Засуд злодія за крадіж у злодія.** Перед судом у Монтреалі відповідав Дуґас за те, що вкрав свому приятелеві біжутерію вартости коло 700 долярів. Згадану біжутерію вкрав його приятель в одного ювилера. Закон не знає ніякої ріжниці чи крадені річи походять з крадежі — заявив суддя і засудив Дуґаса на довшу кару вязниці.

— **Страшний буревій** навістив стейти Алябама, Місісіпі, Тенесі, Канзас, Місурі та Іллінойс і спричинив велитенські шкоди. Буревій знищив безліч домів, одну церкву, школу та попереривав телефонічні і телеграфічні проводи. Згинуло 10 осіб, безліч людей ранених.

— **Засуд большевицьких шпигунів.** Суд у Льондоні засудив трьох робітників, які працюють в арсеналі, на три роки вязниці за шпигунство в користь большевиків. Головний підсудний був у 1929. р. у Москві, де перейшов „фаховий“ вишкіл.

— **Свастика на австрійських почтових марках.** Директор почт і телеграфів у Відні видав розпорядок, щоб листи стемплювати печаткою зі свастикою і написом „Дер Фірер ін Він“.

— **Жінки розстріляних за зміною прізвищ.** Фінляндська преса пише, що жінки засуджених і розстріляних большевицьких достойників у Москві звернулися до Сталіна з проханням, щоби їм швидко уряд змінив їхні прізвища і щоб вони могли виїхати на провінцію, де їх ніхто не знає. Свої прохання мотивують тим, що вони не знали, що їх чоловіки є зрадниками. Такого самопониження не зробила лише жінка Крестінського, яка далі запевняє, що її розстріляний чоловік є невинним. Тому й ГПУ арештувало і замкнуло в льохах Лубянки, де сидить теж жінка Пятакова. Сталін доручив дати жінкам розстріляних достойників посади на Сибірі.

— **Автоматичний апарат — поліцаєм.** На шосах у Злучених Державах поліція порозміщувала автоматичні фотографічні апарати, які виконують ролю поліції. Ці автоматичні фотографічні апарати фотографують усі ті самоходи, що їдуть по шосах з недозволеною швидкістю. Про числа таких самоходів довідується негайно дижурний на поліції, якого повідомляє спеціяльний апарат. Тому поліція накладає карні мандати на всіх шоферів, які їздять з недозволеною швидкістю.

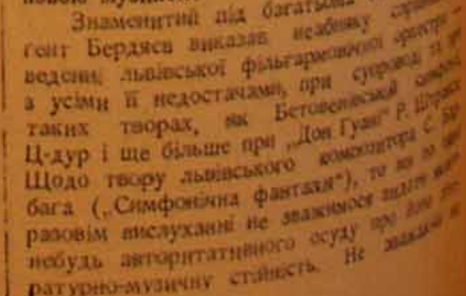
— **Ріжні вісти.** Підчас летунських маневрів у Бельгії упав військовий літак. Згинуло дві особи. — У Відні почало виходити віденське видання головного німецького щоденника з Берліна „Фелькішер-а Беобахтер“-а. — Два воєнні французькі кораблі повідомили французьку владу, що нині вечором привезуть нових утікачів з Еспанії. — З початком травня ц. р. у Дорні в Голяндії відбудеться шлюб кн. Людвика Фердинанда, сина б. цісаря Вільгельма, з російською княжною Кірою.

—o—

З концертової салі.

VIII. ФІЛЬГАРМОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ: В. БЕРДЯЄВ І ЛЮБКА КОЛЕССА.

VIII. Фільгармонічний концерт із В. Бердяєвим як диригентом і Любкою Колессою як солісткою викликав велике зацікавлення львівської музикальної, зокрема української, публіки, тим більше, що у програмі його афіші завідали фортепіяновий концерт Б-моль Чайковського у виконанні нашої піяністки. На жаль цей останній момент атракції показався помилкою: Л. Колессівна залишилася вірною своїм випробованим давним козирям і грала концерт Ліста (Ес-дур) та „Концертштік“ Вебера і в наддатки улюблені три вальси Шопена (Ас- і Гес-дур). Але це ніяк не зменшило концертових вражінь від гри піяністки у публики, яка приймала її, як завжди ентузіястично. Л. Колесівна залишилася собі вірною також усіми своїми вальорами як піяністка: сама, на диво, пластична і ядерна (незрівняне пізстаккато), той сам темперамент та емоціональний, але добре опанований темперамент, та сама спосібність до перевтілення себе у контрастових настроях — усе те, чим вона так ділає на публику, зберегла вона і решти і на цьому концерті, особливо у ... Деяку еволюцію помічували ми у ... напрямі пошукування більш героїчного, місцями навіть зближеного до бурхливого ... зу. Виступи п. Л. Колесси у Львові були ... винніб стати для української львівської і львівської публики, яка сама більше ... ловини виповнила салю міського театру ... ною подією. Ця подія булаб для нас ... па, колиб піяністка на фільгармонічному концерті у Львові бодай у наддатках ... значити деякий звязок з українською ... новою музикою.


Знаменитий під багатьома оглядами диригент Бердяєв виказав незвичайну ... ведення львівської фільгармонічної оркестри з усіми її недостачами, при ... таких творах, як Бетовенівській ... Ц-дур і ще більше при „Дон Гуані“ Р. Штрауса. Щодо твору львівського композитора С. ... бага („Симфонічна фантазія“), то ... разовім вислуханні не зважимося ... небудь авторитативного осуду про ... ратурно-музичну стійкість. Не ...

його вповні добру і зрозумілу формальну будову та орхестральну структуру, твір своїми звуковими експериментами і гармонічними нахилами та манерами трохи надто відбивається від Симфонії Бетовена і цілости програми.

С. Людкевич.

Дописи.

БЕРЕЖАНИ.

Ще в справі бережанської гімназії. У звязку з дописом про бережанську гімназію, що появився в ч. 49. „Діла" з 6. березня ц. р., довідуємося, що дані в цьому дописі не вповні покриваються з дійсністю. Що торкається гимнастичних вправ дівчат на подвірю у гимнастичних одягах, то це мала особливість бережанської гимназії, але це просто загальне явище у всіх теперішніх коедукаційних школах. Про рівень навчання в гімназії можна сказати в загальному, що він не нижчий, як в інших гімназіях. Коли ж мова про злуку українських паралельних відділів з польськими, то так воно і є. Український відділ IV-ої кляси в Бережанах справді лучать, покищо на деякі години, з польським відділом, і це може бути першим кроком до того, щоб злучити ці відділи на всі години. Якусь притоку до цього завжди можна буде знайти.

РАДЕХІВ.

Весела дитяча ревія відбулася 6. березня ц. р. заходом Рідної Школи. В програму входили скетчі, танці й монольоги з натяками на місцеві умовини. Гожий гумор переливався зі сцени на салю, тримаючи публику ввесь час у прегарному настрою. Актуальні були скетчі: „На базарі", „В канцелярії директора Р. Ш.", зовсім удатні були: „Ревія клас" і „В царстві гномів". У креації „Містецької" вирізнялася Віра Панасюківна, і танці Надя Малинівна. Костюми, гарна гра дітвори й музика становили згармонізовану цілість.

Повітова жіноча нарада. Філія Союзу Українок уладила в понеділок 7. III. зїзд жінок, присвячений господарським справам у звязку з недалекою весною. Голова філії Союзу Українок п. Ніна Селезінкова відкрила нараду і виголосила організаційний реферат. Агроном філії „Сільського Господаря" дав виклад про городництво, інж. Ольга Горицька про плекання курей. Роздавано кільканадцять здорових яєць курей карманкин'в, демонстровано також живі кролики „ангори", годівля яких викликала зацікавлення. Жінки брали живу участь у дискусії. Прибули вони численно і з найдальше положених сіл, не зважаючи на лихі дороги. Нарадами проводила п. Шустова з Середнополець.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Перший футбольний метч нашої дружини відбудеться в неділю 20. п. м. Противником нашої дружини в товариськім метчу буде Гасмонея. Метчі цих обох дружин мають уже свою традицію тому теж можна подзвести, що й на цім метчу зійдеться багато симпатиків дружини чорно-червоних.

Метч відбудеться в год. 11.30 перед полуднем на грищі Погоні. Цей метч буде знаменитою закравою перед змаганнями і перед метчом із шлеським Домбом. Метч із Домбом відбудеться в суботу 26. п. м. у Львові.

На латинські свята прибде мабуть мадярська дружина Фобус, яка одного дня гратиме з Погонею, другого з Українок.

УКРАЇНА І Б — ЗОРЯ.

Товариські футбольні змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 20. п. м. на грищі Соколя-Батька. Початок у год. 10. перед полуднем.

ЗАКЛИК СТЕПУ.

У. С. Т. „Степ" зорганізував волейбольну секцію. Усі охочі, що хотіли б вступити в члени секції можуть зголошуватися кожного вечора в домівці Т-ва (Рутовського 22. Ш) в годинах.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На австрійську тему.

Гітлер захопив Австрію подвійно: танками, літаками та поліцією і — своєю особою. Хто слухає радія, той чув захоплення і одно і друге.

Спеціяльно захоплення ч. 1. було дуже цікаве. Нагадувало воно давні, добрі часи, коли один цісар на імя Наполеон причалив з Ельби до французького берега і рушив на Париж. Тодішні париські газети писали:

першого дня:

„Кровожадний тигр вирвався з клітки."

другого дня:

„Авантурник посунувся дещо вперед."

третього:

„Франція дасть належний відпір панові Бонапарте."

четвертого:

„Генерал Бонапарте перемовив бриґаду кавалерії."

пятого:

„Бувший цісар Наполеон Бонапарте перед брамами столиці."

„Цісар Наполеон зайняв Париж."

„Їх Цісарське Величество віхали до Туілерів."

А в віденськім радіо:

„Нехай живе Шушніґ! Плебісцит викаже, по чиїм боці австрійські патріоти."

„Нехай живе Австрія! Вірні і вільні австрійці не дадуть собі вирвати волі."

„Вірні і вільні австрійці боронитимуть своєї самостійности."

„Австрія уступить хіба перед силою."

„Не стріляти і не пустити."

„Не допустимо до проливу крови. Тому армія має відступати."

„Гітлер появився в Лінцу."

„Канцлер Гітлер заявив, що прилучує Австрію до Німеччини."

„Вожд і канцлер Гітлер має приїхати до Відня."

„Нехай живе Гітлер! Австрія получилася нарешті з Німецькою Державою."

„Один нарід, одна держава, один вожд! Гайль! Гайль! Гайль! Зіґ гайль! Зіґ гайль! Фірер урра-а-а!"

Скінчилася ціла історія дуже швидко, але розмови на тему австрійської історії ще довго будуть тривати.

Каже мені вчора один юдофіл:

— Досі я вірив, що жиди мають будучність, а тепер бачу, що вони зденервувались.

— Чому?

— Гляньте на Ротшильдів. Вони свій маєток завдячують свому розумові. Все знали на місяць наперед, де і яка війна буде, все довідувались перші хто виграв і тягнули з цього баріші. Про перемогу Наполеона знав один із Ротшильдів скорше як уряд і використав це на нове позолочення родинного шильду.

— А тепер?

— Читайте! Віденський Ротшильд сів на літак і хотів тікати з грішми за границю. Але німецькі літаки завернули.

— Цікаво скільки віз?

— Напевно більше як ми на першого трамваєм до дому!

Інший громадянин чіплявся Шушніґа:

— Підозріваю, що Шушніґ не німець. Дуже легко це може бути наш брат. Шушніґ — Сушник... І з його поведінки видно, що він так, якби трохи українець. Поїхав до Гітлера той настукав на нього і Сушник присів, обіцяв і перепрошував. Але вернувши додому, почухав потилицю, поміркував і усміхнувся: Не такий дідько страшний, бо далеко. І почав крутити. А тепер десь кається.

Булоб це все імовірне, якби не останні вістки: Б. канцлер Шушніґ жениться з ґрафинею Чернін-Фуґґер.

Ні! Він таки справедливий австрієць, бо тримається старої австрійської засади:

„Bella gerant alii, tu felix Austria nube!"

Галактіон Чіпка.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Марко Вовчок: КОЗАЦЬКА ДОЧКА. (МАРУСЯ). Десяте видання. Видавництво двартальника „Українська Книжка" ч. 2. Зі вступом Теофіля Коструби. З друкарні оо. Василіян у Жовкві 1938. Стор. 164, 16°.

Василь Маковський: СУД НАД ІВАНОМ ГНАТОВИМ ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ. Вид. „Українська Книжка" ч. 3. З друкарні оо. Василіян у Жовкві. 1938. Стор. 114, 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національного Обєднання. Рік III. Ч. 2 (10). Лютий, 1938. Берлін.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національн. Обєднання. Спеціяльне німецьке видання в нагоди 21-го січня. Берлін.

—o—

На шпиталь ім. Митроп. Андрея.

LVII. Виказ жертв.

Зложили: 65.50 зол. „Міщ. Братство" у Львові; 30 зол. дек. ур. Бібрка; 27.50 зол. д-р Трутяк від гром. Печеніжина; 25 зол. пар. ур. Гусаківка; 21 зол. чит. „Просвіти" Радче; по 20 зол.: д-р С. Старосольський, радн. Василик, Львів, д-р І. Стек Витків Новий і пар. ур. Загодів Погорільці; 19.70 зол. Кружок „С. Укр." Тростянець; по 15 зол.: О. І. Проць, Святин, д-р Ол. Кульчицький Львів, М. Тисовська Калуш, Церк. Братство Монастирець і пар. ур. Любінь Великий з розпродажі портретів; 19 зол. церква Лаша-Стрий; 14 зол. пар. ур. Стрий, 12.50 зол. Студ. Секція Комарно; по 10 зол.: М. Грисько Глиняни, кружок „С. Укр." Трухани, Т-во „Соля" Комарно, д-р Я. Левицький Підгайці, О. Метисна Львів, о. Крупько Ременів (збірка) і церква Стробитин, 8 зол. пар. ур. Збараж; по 7.50 зол.: о. І. Гаврилюк Стремільче й о. В. Тимощук Коломия; по 5 зол.: А. Костишин Львів, чит. „Просвіти" Балигород, „Луг" у Гриньовичах, Ол. Сойка Комарно, Ол. Генлінська Львів, церква Славсько, д-р М. Гердецький Косів, о. М. Колтунюк Жукин та о. Ю. Коховд'я Славсько.

Обєднання Українських Організацій Америки і Гр. Тимчій Заноз. Сит Бостон по 196.25 зол.: П. Пономаренко Філадельфія (30 дол.) 157 зол.; інж. М. Галант Чехи 36.50 зол.; д-р В. Ярема Братислава 25.50 зол.

На памяткові ліжка зложили: 10.000 зол. радник М. Грипак, ч. л. XVI—XX. 1.500 зол. Філія Українського Гиг. Т-ва Коломия, ч. л. XXIV. 1.050 зол. Українське Лік. Т-во Львів, ч. л. X. 400 зол. д-р М. Дзерович Львів, ч. л. V. Союз Українок Львів пір'я на подушки, ліжко ч. XXII.

Всім Жертводавцям складає щиру подяку Управа Н. Лічниці.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 17. III. год. 7.30 веч. „Дорогого Тонка".

Театр Різнородностей:

Четвер 17. III. год. 7.30 „Ми були молоді" премієра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ:

17. III. Процес Мері Деген.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:

17. III. Хмара.
18. III. Пісня Бескиду.
19. III. Маруся Богуславка.
20. III. Подружній метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:

22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружній метч.
25. III. Мавка.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру прийме до хору добру сопраністку, альтів і теворів. Зголошення присилати враз з світлинами до театру.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Заборонене щастя".
ВАНДА: „Кров на морі", „Кохана родиновьна".
ҐРАЖИНА: „Від вівтірка до четверга" та „Мистці глупоти" — Фліп і Флап.
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мекдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Ґітрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і колірова ґротеска.
МЕТРО: „Пан редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Еґерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Товариші зброї".
ПАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Лінія Мажінота".
РАЙ: „Фікер ч. 13".
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Трійка гільтаїв", „Герой з Тексасу".
СТИЛЕВЕ: „Чар богеми і ревія".
ТОН: „Князь і прошак".
УТІХА: „У сітях розвідки" та ревія.
ХИМЕРА: „Улан кн. Йосифа".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 17. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Воєнні марші та пісні, порадник для молоді вселюдних шкіл. 11.40 Ґрос Ґаспар Кассадо, віол., гр. пл. 12.03 Полуднева авдиція. 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати. 13.50 Легка та розр. музика з пл. 14.55 Львівська біржа. 15.00 Леґіонові спогади д-р Ю. Фулярської Свігальської. Музика з пл. 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції. 15.30 Господарські вістки. 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді. 16.15 Два фортепіяни. 16.50 19.50 20.50 Актуальна гутірка. 17.00 Нові видання про сучасні фільос. напрямки. 17.15 Розр. музика у вик. сальон. квінтету. Беньковський тенор. 17.50 18.50 Спорт. 18.10 „Бережани" гутірка д-ра Я. Слотвінського. 18.20 Пісні півд. народів у вик. Ґовей Кутна-Гесель, у супр. форт. 18.40 Листи та програма. 18.55 Програма на завтра. 19.00 Театр Уяви: „Львівна". 19.30 П. Чайковський: фрагм. з балету „Сплячка царівна", пл. 20.00 Муз. мозаїка. 20.40 Веч. денник. 21.00 Европейський концерт із Ірляндії: орх., вок. квартет, квінтет вокальний, Ромсом кобза. Кормс тенор, програма присв. Святом св. Патриція. 22.00 Літер. вирис.

Пятниця, 18. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: „Людовий дім" у Дембдах. 11.40 Монюшко: Фрагм. з оп. „Галька". 12.03 Полуднева авдиція. 13.45 Суса. гут рка. 13.50 Симф. орх., пл. 14.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Авд. ККО. 14.55 Біржа. 15.00 Спогади леґ. лікарки. Музика з пл. 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції. 15.30 Господарські вістки. 15.45 Від шкільної шибки до сіданих дошк. гутірка для старших дітей. 16.00 Гутірка з хорими. 16.15 Орх. концерт. 16.50 19.50 Актуальна гутірка. 17.00 Відв'дуємо осередки здоровля. 17.15 Пісні у вик. Збоїнської-Рушковської в супр. форт. 17.50 Огляд видань. 18.00 Світовий комунікат. 18.10 Туристичний інформатор. 18.15 Бетовен, увертури з пл. 18.30 18.55 Програма на завтра. 18.35 Промова во вкожи Альф. Віпика. 18.50 Спорт. 19.00 Комедії XIX. століття „Галуана гелеоросу" Ад. Асника. 19.30 Пісні у вик. хору. 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, гутірка. 22.50 Ост. вістки. 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Субота, 19. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки. 11.40 Твори Падеревського з пл. 12.03 Полуднева авдиція. 13.45 Концерт бандур. 15.20 Технічна скринька. 15.30 Господарські вістки. 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про кота, що ходив власними дорогами", на осн. Кіплінга. 16.15 Розр. концерт орх. мандоліністів. 16.50 18.35 Актуальна гутірка. 17.00 Спогади про Пілсудського. 17.15 Від Атен до Байрайту: „Глюк ріхує Одімп". 17.50 Наша програма. 18.00 18.50 Спорт. 18.10 Хор, вояцькі пісні. 18.55 Програма на завтра. 11.00 Іменини в Бельведері. Гори. 19.50 Промова през. Мосціцького присвячена Й. Пілсудському. 20.00 Орх., мішаний хор; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка. 22.00 Орх. концерт. 22.50 Ост. вістки. 23.00—23.30 Музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 17. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гомін. 20.00 21.00 Вечір танку. БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні. 18.45 Скрипка. БУДАПЕШТ 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.25 Давня мадярська музика. ВІДЕНЬ 17.25 Сюїта на скр. і форт. Регера. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика. 20.00 21.15 Веч. музика, орх., сопр., барит. КОШИЦІ 13.30 Нар. госп. розвиток Підк. Руси. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 20.30 Розр. музика, 22.00 Комедія. ПРАГА 17.15 Бендлеві пісні, 22.35 Твори Кренека й Мільода, концерт дутого та смичк. квінтету. РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви. 21.15 Пісні. 21.30 22.00 23.00 Опера. РИМ 17.15 Вок. концерт. 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета.

Пятниця, 18. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Легка музика. 17.00 Пісні Ван Айкена. 17.10 Форт., 18.00 Давні й нові вальси. 22.30 Розр. музика. БУДАПЕШТ 19.15 Форт., Сіґрід Шнефоіґт (Фінлянд.). 22.00 Циг. музика. БУДАПЕШТ II 18.30 19.00 20.00 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера. ВІДЕНЬ 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 22.00 „Будівничий Сольнес" драма Ібсена. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні. 18.00 Давн. балади в опр. нових композиторів. ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Ля Рондіне" оп. Пуччіні. КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки. 18.00 Орх. концерт. МІЛЯНО 16.00 Шопенівський концерт, 21.00 22.00 „Фільмова зірка" оп. Джільберта. ПРАГА 21.00 Орх. концерт. РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви „Воскресення" на осн. Толстого. РИМ 21.00 22.00 Симф. концерт. ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Субота, 19. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Пісеньварі та віртуози. 20.00 21.00 „Енхен фон Тарау" муз. ком. Штребера. 22.30 Легка й танк. музика. БІЛГОРОД 18.05 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара. ВІДЕНЬ 12.00 „Даліде пенітенте" орат. Моцарта, 18.30 Нар. пісні, 19.25 Концерт хору, 21.35 22.00 Концерт на скр. і орх. а-моль Дворжака. ДРОЙТВІЧ 20.00 „Кармен" оп. Бізета, I. дія. КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Д-р В. Кучта-Д-р А. Дутка „Гутірка з членами підвідділу при верхнім суді в Кошицях". МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 21.00 22.00 „Андрій Шеньє" оп. Джордано. ПРАГА 22.30 Танк. музика. РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 Вок. дуети, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви. 22.10 „Вечір у Парижі" муз. розр. програма, 23.05 Симф. музика. РИМ 17.15 Танк. музика. 21.00 Комедія.

БІРЖА.

Львів 16 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа. Бельги бельг. 9·22. 88·75. Доляри американськ. 5·9·00, 5·6·50, Доляри канад. 5·28·50—5·26·0. Фльорени гол. 293·94—292·23. Франки фр. 16·15—5·65. Франки швайцарські 1·80—1·21·00. Фунти англ. 26·36—26·23. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ч. 17·40—16·10. Кор. дан. 117·90—117·05. Кор. норв. 132·60—131·70. Корони шв. 135·99—131·00. Ліри італ. 22·00—21·10. Марки фінлянд. 11·67—11·30. Марки нім. 100·00—98·00. Шилінги австр. 80·00—84·00. Тель Авів 26·20—25·95. Марки нім. срібні 115·00—110·00.

Акції.

Банк Польський 112·50. Цукор 35·00. Вугіль 31·75, 30·00. Ліпльоп 63·75. Можеїв 13·0. Островець 54·75. Стараховичі 40·00, 37·50. Габербуш 48·25.

Папери.

4% пів прем. інвест. 65·75, 66·00, 5% інв. 1 ем. 82·50 серії неност. 3% пос. інв. 2 ем. 82·00 серії неност. 5% конверс. 69·50 прем. дол. 41·50. 4% консол. 67·25.

Тенденція слабша.

Ціни „Маслосоюзу"

Львів, 16 березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 1·50 зол.
Молоко 18—19 сот.
(Я)йця (копа) 3·10 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Деканат Теольогічного Виділу Гр. кат. Богословської Академії у Львові повідомляє заінтересованих, що передконкурсові і передординаційні іспити в місяці квітні відбудуться 5.-го у вівторок від год. 4. попол. 607

КУПНО-ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Ганак, Львів, Пілсудського 21. 523 6-10

УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ, комплети та поод. томи купуємо та міняємо на інші. Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 2-5

НАУКА

ПРОФЕСОР приготовляє до матури з німецького, гонорар бере по іспиті. Коперника 14. 583 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ двох здібних агентів до реальної продажі текстильних товарів. Зголошення до Адміністрації під „Здібний". 596 2-2

ГОСПОДИНІ до ведення харчівні в інтернаті шукаємо. Потрібне знання варення та адміністрації харчівні. Зголошення з описом життя слати до Адміністрації „Діла" під „Інтернат". Неприняті залви залишаться без відповіді. 596 3-3

ЗА ВКЛАД 3.000 зол. дамо бюрову посаду. „Книговод-Магазинєр" Адм. „Діло". 613 1-1

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання з нижою, кухнею і повним комфортом на II. пов. при вул. Крашевського 23 від 1. 4. п. р. 609 1-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 14-50

ПЕРЕРІБКА ковдри 3 зол. Романова, Гродзіцьких 4 (побіч Ринку). 520 4-8

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, сріблo.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритовниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 3-6

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за 2 зол. прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 / 1-0

ТІСТЕЧКАРНЯ Фелікс Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвірю) тел. 264-59 і поручає свої знамениті вироби. Купую також помаранчеву шкірку. 589 3-5

УНЕВАЖНЮЮ згублений свій документ тотожности (довуд особісти) виданий громадським урядом у Стороньятині у вересні 1934. Яворовський Василь. 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КООП. „УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР" коопер. з відп. уділами у Львові

відбудуться 28. березня 1938 в годині 11 (5.28) попол. в домівці Кооперативи Львів, вул. Шашкевича ч. 5 (партер). — Якщо не зберуться в означеному часі означена статутом скількість членів — найбільше Загальні Збори відбудуться того самого дня в тому самому льокалі з тим самим порядком нарад у годині 17.30 (5.30), без огляду на число приявних членів з таким порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів.
3) Звіт Управи за р. 1937.
4) Звіт Контрольної Комісії.
5) Відчитання звіту РСУК з переведеної ревізії.
6) Затвердження білансу і рахунку зисків-страт за р. 1937 і уділення абсолюторії Дирекції і Надз. Раді.
7) Затвердження преліминаря буджету на р. 1938.
8) Означення суми зобовязань кооперативи і кредитів.
9) Внески і запити.

Звіт, річні зamкнення і біланс виложені в льокалі Кооперативи до перегляду членам.

НАДЗІРНА РАДА:

Я. Дрималик, голова. О. Боднарович, секретар.



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.